

De trognas frihet ifrån lagen

Såsom ett *förord* till den betraktelse, vi nu företaga, måste vi erinra, att då vi i flera månader här betraktat, vad Gud i sin heliga lag kräver av människan, så fordrar det »rätta delandet av sanningens ord», att vi ock betrakta, vad Herren Gud vill göra med dem, som äro av lagen nedslagna och frukta för hans ord. Avvikelserna från Herrens rätta väg ske icke blott till högra sidan, utan ock till den vänstra.

Så sant som de gå till förtappelse, vilka med sin evangeliska bekännelse icke hava någon Herrens fruktans Ande, utan kunna alltid med lätthet tro Guds nåd och sedan leva fritt efter köttets och världens behag; eller de, som med lagisk ton umgås så falskt och ytligt med lagen, att de aldrig bliva förtappade och misströstande på den, utan äro ganska nöjda med sin fromhet och helgelse; så sant som *dessa* äro på en olycklig väg, lika visst bliva ock *de* förlorade, som låta sig »fångas under trældomsok», förlora den verkliga barnaförtröstan och omsider den sista trognistan, lösryckas från stammen och »förtorkas» (Joh. 15:6).

Vi hava, såsom sades, till väckelse för de säkra och lättsinniga och till ledning uti rättfärdighet en lång tid betraktat Guds heliga lag. Vi hava av Guds egen mun hört, vad honom täckt och behagligt är, och vad som däremot misshagar och förtörnar honom. Och vi kunna aldrig i tiden nog prisa Gud för det ljuset, att vi kunna med full visshet veta, vad Gud vill, vad honom behagligt är.

Vi hava ock sett det majestätiska allvaret i Herrens lag, det brinnande eldsnit, varmed Herren Gud beivrar sina heliga buds överträdande, då han med sin eviga vrede och hämnd, hotar alla dem, som förakta honom, och däremot utlovar oändlig nåd åt dem, som älska honom och hålla hans bud. Ja, då verkhelgonen endast se efter ett fromt leverne, hava vi uti Kristi förklaring av lagen skådat, huru Herrens ögon se efter hjärtats *tankar*, begär och hemliga rörelser.

Måtte vi i alla våra livsdagar besinna sådant! Ty Guds bud och hotelser äro icke något skämt, utan ett majestätiskt och oföränderligt allvar. Vad Gud någonsin hatat, det hatar han ännu alltid; vad Gud någonsin älskat, det älskar han ännu i dag, så sant Gud icke kan förändras. Sådant borde dock väcka varje människa till besinning. Men ack! Herren förbarme sig! Själva Kristi egen allra fullkomligaste utläggning av lagen kunde icke göra farisäerna till förkrossade syndare, icke heller väcka hans lärjunge Judas ur djävulens tjusning.

Den, som vill, kan alltid tillsluta sitt hjärta och gömma sig undan för sanningens ljus. Sådana skola ock få bliva förhärdade, så att Herren säger: »De skola aldrig kunna förstå sanningen med hjärtat och omvända sig, att jag måtte hela dem» (Matt. 13:15).

Men på samma gång somliga taga alls intet till sig av Guds förskräckligaste hotelser, bliva andra genom hans bud alldeles förlorade i syndanöd, vanmakt och misströstan och förtäras i sitt inre blott därför, att de känna synden, hjärtats ogudaktighet, falskhet, hårdhet och icke förstå, att allt detta aldrig skall tillräknas dem, som äro i Kristus Jesus (Rom. 8:1, 3). Det går alltid efter det ordet, att »de som borde frukta sig, de frukta icke; och de som icke borde frukta sig, de frukta».

Vi måste därför också tänka på den faran, som vanligen är mest fin och hemlighetsfull, att en själ börjar se blott på sig själv, förlorar hela nådeförbundet ur ögonsikte, nedsjunker i trældomsanda och stannar i otro. Vi vilja därför nu med Guds nåd företaga det mycket viktiga, tänkvärda och trösterika, men ock mycket okända, misskända och förtegade ämnet:

De trognas frihet ifrån lagen

Herren Gud öppne oss ögonen! Herren förläne oss sin Andes ljus och ledning! Aposteln Johannes säger i sin första epistel, 5 kap. 13 v.: »Detta har jag skrivit till *eder* , som *tron på Guds Sons namn, på det att I mån veta, att I haven evigt liv.*» Härav se vi, att man kan vara kommen till tron på Jesus och likväl icke veta, vad man har i honom, icke förstå meningen och innehållet av den nåd, han berett sina trogna. En upplyst och trogen lärare har yttrat: »Jag hade redan i årtal hängt vid min Frälsare, innan

jag ännu hade den minsta aning om det härliga förhållandet, att jag rent av är fri från lagen, att jag aldrig mer betraktas och dömes efter lagen, utan endast efter min Herre Kristi mig förvärvade rättfärdighet. Och jag kan säga, att med detta ljus uppgick i min själ en ny nådelig Herrens dag, att min invärtes människa med det ljuset inträdde uti ett nytt lyckligare tidskifte av liv och frid, av helig lust och kraft, ehuru den ock beständigt på nytt förmörkas och försvagas, till dess Herren åter på nytt gör mig levande.» Uti denna bekännelse instämma alla, som hava upplevat den nämnda erfarenheten.

Och likväl, huru besynnerligt okänd, missförstådd och förtegd är icke denna härliga läropunkt! Det förekommer ännu många annars fromma själar nästan såsom en nyhet, ja kanske en farlig nyhet och ett kätteri, om vi säga: »Det finnes människor, som icke alls stå under lagens domsrätt, människor, som Gud aldrig skall döma efter sin heliga lag, vilka Gud aldrig tillräknar deras synder; då däremot andra bliva fördömda, om de blott fela i ett enda stycke.»

Många skola häpna vid sådana ord, såsom för de besynnerligaste nyheter. Så kunna människor mitt i kristenheten vara alldeles okunniga om en av kristendomens viktigaste sanningar och blott genom det blinda förnuftet och tycket vara rent av fientliga mot själva det saliggörande ljuset och likväl mena sig själva hava det klaraste ljus.

Men för att förebygga missförstånd och genast uttala betydelsen av de trognas frihet ifrån lagen, vilja vi i korthet uttrycka densamma på följande sätt:

De, som blivit av lagen fördömda och dödade, så att de blott i Kristi försoning sökt och funnit sin frälsning, äro alldeles fria från lagens salighetsvillkor, eller förbindelsen att genom lagens efterlevnad söka sin rättfärdighet och salighet; men därmed äro de ock fria från alla lagens domar, fria från lagens förbannelse (Gal. 3: 13); och för det andra äro de ock, i mån av sin tro, fria från lagens regering i samvetet, eller vad aposteln kallar trälldomens anda till räddhåga (Rom. 8:15) och trälldomsok (Gal. 5:1), samt från de därmed förenade kval och lidanden, då de i sin Herre och borgesman hava sin hela lagfullbordan, evig förlåtelse, liv och salighet.

Att de trogna äro fria från den judiska ceremonial- och polislagen, blir av alla medgivet, helst den lagen redan i gamla förbundet icke vara bindande för andra folk än judarna: men här är fråga om den moraliska lagen, eller de tio buden; och även från denna lag äro de trogna fria nämligen så, att de icke mer stå under dessa salighetsvillkor, icke mer skola dömas efter som de själva äro inför lagen, utan efter den fullkomliga rättfärdighet, de hava i Kristus.

De leva därför under en beständig nåd, i ett nåderike, som alla stunder är väldigt över dem, så länge de med tron hänga vid Kristus. »Ett så mycket bättre förbund har Jesus stiftat» (Ebr. 7: 22). Lova Herren, min själ och allt det uti mig är!

Detta skola vi nu se av den heliga skrifts egna ord. Sedan aposteln i Rom. 7 kap. först framställt exemplet av den fullkomliga frihet från mannens lag, vari en hustru försättes, då hennes man dör, så att hon nu utan synd kan taga en annan man (v. 2, 3), tillägger han i v. 4: »Så haven ock I, mina bröder, blivit dödade från lagen genom Kristi kropp för att tillhöra en annan, nämligen honom, som är uppstånden från de döda» etc., och åter, v. 6: »Men nu äro vi lösgjorda från lagen, dödade från den, i vilken vi höllos fångna, så att vi skola tjäna i Ändens nya väsende och icke uti bokstavens gamla väsende.»

Men om då någon frågar, om vilken lag aposteln här talar, så får han genast upplysning därom i följande vers (v. 7), där aposteln uttryckligt anför det allra innersta, ja själva mörget ur de tio budens lag, nämligen: »Du skall icke begära», vilket ju är slutet av den moraliska lagen, det sista av de tio buden. Där ser jag då, om vilken lag aposteln talar.

Det är ock endast den moraliska lagen eller de tio buden, varav vi lära »känna synden» (v. 7), »bliva dödade» (v. 10) och »övermåttan syndiga» (v. 13) m.m. såsom aposteln i detta kap. säger om lagen; ty av ceremoniallagen fingo judarna tvärt om sin tröst och berömmelse, emedan denna kunde fullgöras. Alltså är det om denna moraliska lag, aposteln säger, att de trogna voro »lösgjorda från lagen». Men på det sättet allena, som han själv förklarar, nämligen att vi äro fria från dess förbannelse (Gal. 3:13) och från dess trälldomsok (kap. 5:1).

Därför uttrycker han ock motsatsen till att vara »under lagen» med att vara »under nåden», då han i Rom. 6:14 säger: »ty I ären icke under lagen, utan under nåden».

Då de två förhållandena, att vara under lagen och vara under nåden, stå såsom motsatser till varandra, då ser jag, vad som menas med friheten ifrån lagen. – Endast såsom ett rättesnöre och ljus, i fråga om vad som är synd eller helighet, behålla den moraliska lagens bud sin eviga vikt och kraft även för de trogna, till en kär ledning för deras villiga ande och till tuktan för deras onda kött; ty såsom förut är sagt, vad Gud någonsin älskat, det älskar han alltid, och vad Gud någonsin hatat, det hatar han alltid, så sant hans heliga väsende icke kan förändras. Därför se vi, att samme apostel Paulus, som mest talar om vår frihet ifrån lagen, likväl, då han förmanar de kristna, förhåller dem lagens bud såsom rättesnöre, t. ex. då han säger: »Låten allenast icke friheten giva köttet tillfälle, utan genom kärleken tjäna den ena den andra; ty» – märk detta tillägg – »ty hela lagen är fullbordad i ett ord, i detta: Du skall älska din nästa såsom dig själv» (Gal. 5:14).

Där se vi, att han framställer lagens bud såsom rättesnöre. Och Johannes säger: »Detta är kärleken till Gud, att vi hålla hans bud.» Men om de trogna likväl av köttets svaghet förgå sig, och samvetet då fördömer och förskräcker dem med lagens hot och förbannelser, då säger aposteln: Icke så! nej, »Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse, då han vart en förbannelse för oss. Till frihet har Kristus frigjort oss; stå därför fast och låten eder icke på nytt fångas under trældomsok» (Gal. 3:13; 5:1).

Således leva de trogna under ett sådant förhållande, att de väl hava i lagens bud ett oföränderligt rättesnöre, men att de aldrig skola fördömas för de större eller mindre bristerna i detta rättesnöres följande; de skola väl för sina synder tuktas, rättas, rensas och förkrossas, först av lagen, sedan genom »ris och plågor», »om så måste vara»; men aldrig dömas efter lagen; ty skulle de dömas efter lagen, så skulle de fördömas, emedan lagens dom är förbannelse över den minsta synd – domen lyder så: »Förbannad vare var och en, som icke förbliver vid allt det, som är skrivet i lagens bok, så att han håller det!»

Därför se vi ock, huru Kristus väl bestraffade och rättade sina trogna lärjungar för deras synder, men aldrig uteslöt dem ifrån nåden, utan mitt i sin bestraffning talade om deras äreplatser i himmelen (Luk. 22:24-30). Så säger ock Johannes i 1 episteln, kap. 2: »Mina barn, detta skriver jag till eder, på det att I icke mån synda. Och om någon syndar, så hava vi en försvarare hos Fadern, Jesus Kristus, som är rättfärdig.»

Se, detta kan förklara oss den fullkomliga friheten ifrån lagen. Och om någon ännu har svårt att tro och begripa själva sanningen därav, så erinna vi blott, att den som icke tror denna stora sanning, han har icke ännu det rätta begreppet om syndernas förlåtelse; ty det är blott ett besynnerligt mörker i vår själ, att vi icke besinna, att syndernas förlåtelse innebär frihet ifrån lagen. Ty huru kan synden förlåtas, om vi skola dömas efter lagen?

Ett nådastånd, en beständig förlåtelse måste ju innebära, att vi icke stå under lagens domar; ty såsom förut någon gång blivit sagt, om jag på morgonen finge alla mina synder förlåtna och hela Kristi förtjänst mig tillräknad, men jag skulle sedan dömas efter lagen, så vore all min glädje slut innan aftonen, all den nåd, som var mig skänkt, vore till intet nyttig, nej, icke ens en timme; ty jag är ju icke någon stund så fri från synden, att icke lagen straffar och fördömer mig, om jag skall dömas efter den. Vartill tjänte då min benådning? Huru ginge det då med den eviga sången till Lammets ära? »Nej», säger aposteln, »jag förkastar icke Guds nåd, ty om rättfärdighet kommer genom lagen, så har ock Kristus fåfängt dött.» »Den som har Sonen, han har livet», han »kommer icke i domen», han skall icke dömas efter lagen. Detta är vår fullkomliga frihet ifrån lagen.

Men till friheten ifrån lagen hör ock, att mitt samvete genom tron är frigjort ifrån lagens trældomsok, att jag fått »icke trældomens ande åter till räddhåga, utan utkorade barns ande, som ropar: Abba, Fader.» Men denna samvetes frihet är en ofullkomlig frihet; ty denna är beroende av min tro, och min tro är aldrig fullkomlig. Uti Guds hjärta är en evig tillfredsställelse med Sonens förtjänst allena, en evig nåd, ett evigt välbehag i vad ende Sonen gjort; men i mitt hjärta är en beständig växling och strid mellan tro och otro, en beständig ljus och mörkers omskiftning.

Uti himmelen är en evig lovsång över Lammets seger, men här nere på jorden blott korta stunder av

mer ljus, fröjd och lovsång. Ut i Guds stora bok är min räkning för evigt utstruken och kvitterad; men i min lilla motbok, i samvetet, där är det sällan riktigt rent och klart; ty vi hava en fiende, som beständigt på nytt inskriver våra skulder, för att därmed oroa och förskräcka oss. Men lovad vare Gud, att nådeförbundet är i *hans* hjärta fullkomligt, fast och orubbligt, att icke *han* tillräknar oss synderna, att icke *han* dömer oss efter lagen, fastän vi själva göra det.

Vi hava nu i korthet antytt beskaffenheten av de trognas frihet ifrån lagen; vi hava ock därunder anført några bibelställen, som bekräfta själva saken, och vilja snart anföra flera. Men innan vi vidare utveckla själva ämnet, friheten ifrån lagen, vilja vi först något närmare betrakta *personerna*, som åtnjuta denna dyra förmån. Den tillhör icke vem som helst. Skriften talar uttryckligt om sådana, vilka »lönen tillräknas icke efter nåd, utan efter skyldighet» (Rom. 4:4), vilka få endast vad de förtjänt (Matt. 20:14), vilka »äro under lagen» (Rom. 3:19) och därför även »äro under förbannelsen» (Gal. 3:10). Måtte ingen bedraga sig själv och tillägna sig vad som icke tillhör honom! Måtte var och en allvarligt giva akt på, huru skriften talar!

Aposteln säger uttryckligt i Gal. 2:19: »Jag har genom lagen dött bort från lagen.» Sådana ord innehålla hemligheten av vår fråga. Så sade han ock i Rom. 7:4: »Så haven ock I, mina bröder, blivit dödade från lagen»; och åter, v. 6: »döda från den, i vilken vi höllos fångna». Märk orden »dödade» och »döda». Och i samma kap. visar aposteln, huru det tillgår och vad det vill säga att genom lagen dödas ifrån lagen. Han säger: »Synden kände jag icke utan genom lagen; ty jag hade icke vetat av begärelsen, om icke lagen hade sagt: du skall icke begära.

Men synden tog anledning och verkade genom budordet i mig all begärelse; ty utan lag är synden död. Och jag levde en gång utan lag; men när budordet kom, levde synden upp, och jag vart död. – Ty synden tog anledning och förförde mig genom budordet och dödade mig genom det.» Vad betyda sådana ord: »Jag vart död genom lagen?» Synden »dödade mig genom det?»

Om du går till botten med den frågan, skall du finna ett dyrbart ljus. Vilken »död» menar aposteln här, då han i detta sammanhang säger: »Och jag vart död» – »död genom lagen?» Katekesen omtalar treggehandad död: lekamlig, andlig och evig; men här omtalas ännu en fjärde död; ty andligen död var ju aposteln redan förut, innan budordet kom. Vad menar han då här med ordet »död»? De erfarna veta det; och andra tro det icke. Jo, så går det, om lagen rätt träffar människan, om Guds heliga ögon börja att förfölja hennes tankar och hjärtats anslag – då blir hon dödad. Och ju allvarligare hon blir angripen, desto förr blir hon dödad.

Det var den gamle farisén, Saulus, som blev dödad, innan där kunde bliva en Paulus. Jakobs höftsena måste förslitas i nattlig brottning med den okände, innan han kunde säga: »Jag har sett Gud ansikte mot ansikte, och dock har mitt liv blivit räddat»; och då fick han ett nytt namn. Sedan dess gick han aldrig mer rak. Korteligen: tag apostelns ord, såsom de lyda, så märker du, vem som blev död. Han säger: »*jag* vart död», Det var hans *jag*, hans självverksamma, självrättfärdiga, självheliga *jag*, som stupade i striden med synden under lagen.

Lagen eggade striden med idkeligt pådrivande, med fordringar och anmärkningar, och den djupa inbillningen om vår egen kraft, som utgör själen i den gamla människan, underhöll ett segt hopp om framgång i striden; men alltsammans bidrog att dess mer matta och döda honom. Allt detta uttrycker han så: synden »förförde mig och dödade mig genom budordet». Nu är den bruten, den gamla inbillningen om egen kraft och om lagens förmåga att göra människan from och helig; och då ligger människan där, förlorad, hjälplös, vanmäktig, ja, »död».

Men när »Kristi lekamen», som var utgiven till syndernas förlåtelse, blir genom evangelium framställd för den förtvivlande – då Guds eviga försoningsråd, då Kristus med sin görande och lidande förtjänst blir förklarad för den utmattade själen, som nu förtvivlar på allt eget arbete, både på sin vilja och förmåga, på sin bön, sin ånger, på allt vad i henne är – »då drages hon till honom fram, sådan hon är, så lam, ofärdig och så till all Guds nåd ovärdig, att hon vill sjunka ned för skam».

Då sjunker hon i brudgummens famn, den andre mannens – »att hon skall tillhöra en annan, nämligen honom, som är uppstånden från de döda» (Rom. 7:4). Och se, då får hon på en gång hela lagens fullbordan i honom, som var »lagens ände, till rättfärdighet för var och en, som tror». Och nu lever bruden blott av hans rättfärdighet och av hans försorg i allting och säger: »I hans skugga älskar jag att

sitta – och hans banér över mig är kärlek» (Höga V. 2:3).

Se, en sådan själ är nu friad ifrån lagen; såsom aposteln så uttryckligt förklarar: »Sålunda har lagen blivit vår tuktomästare till Kristus, på det att vi skulle varda rättfärdiggjorda av tro. Men sedan tron har kommit, äro vi icke mera under tuktomästaren» (Gal. 3:24-25). Vål uppväxer den gamla inbillningen om egen kraft ännu tusende gånger, vanligen under den finare formen, att jag genom bön och Guds kraft kan och bör så och så mycket vara och göra – och förråder sig såsom adamistisk inbillning därigenom, att jag, jag, jag, icke Kristus, blir medelpunkten för alla mina tankar – men då blir jag ock åter på nytt utmattad och dödad, till dess jag åter måste sjunka ned till min Frälsares fötter och låta honom bliva mitt allt. Och så länge det förhållandet fortfar, att jag beständigt på nytt blir återförd till Kristus, är jag ock icke under lagen, utan under nåden.

Härav kan du ock förstå, vilka som *icke* äro under nåden, utan under lagen, nämligen de, som icke äro dödade av lagen, såsom vi nu sett, utan ännu hava kvar sitt hopp, sin förtröstan till lagen, till sitt arbete, sin bön, och icke blivit så förtappads och misströstande på det arbetet, att de nödgats giva sig – giva sig såsom förtappade på blott nåd – utan ännu med *uppsåt* och *mening* sträva efter segern genom det nämnda arbetet. Äro de härunder mer nedslagna över sig, så kunna de vara »icke långt från Guds rike»; det fordras blott, att de misströsta på sina försök och så få ett ögonblick se Jesus vit och röd, d. ä., att han blir i en salig stund förklarad för dem.

Men om med detta arbete ännu mycken tröst och självbelåtenhet följer och deras tro och bekännelse om Kristus är blott en del av deras egen rättfärdighet – deras tro är icke en nödställd och förtappad syndares verkliga tillflykt, utan en ny, skönare klut på det gamla klädet – då äro de mer fjärran från den sanna nåden. Sådana kunna föra en ganska riktig bekännelse, men sakna blott verkligheten, vilket endast bevisar sig genom åtskilliga tecken av det inre tillståndet, som de dock borde taga i allvarligt betraktande, om de ännu stå till att väcka.

Dessa tecken äro i synnerhet följande: först, att de icke igenkänna vad aposteln säger om lagens rätta verkan, att han vart »övermåttan syndig genom budordet», att han »vart död»; ty de tycka sig tvärt om blivit ganska goda och fromma; därför är ock deras visa, icke Lammet, som är slaktat, utan vår fromhet, vår helighet, eller huru vi böra vara, vi böra leva – korteligen, något om oss. Detta vittnar, att de icke kommit till skam därpå och fått sin enda berömmelse uti Kristus.

– Det andra tecknet är, att de icke kunna begripa, att vi måste vara lösgjorda från lagen, för att vara saliga och heliga; åtminstone är det ett obegripligt ord för dem, när aposteln säger: »Jag är genom lagen död ifrån lagen, på det att jag skall leva för Gud»; och åter: »Så ären ock I, mina bröder, dödade från lagen, på det att I skolen bära frukt åt Gud.»

Märk detta: att man icke skall kunna »leva för Gud» och »bära frukt åt Gud», utan att vara död ifrån lagen, detta är för dem något så galet och besynnerligt, att om det icke varit en apostels ord, hade de utropat det som det värsta kätteriet i världen. Det måste ju vara tvärt om, mena de, att om man skall bära frukt åt Gud, måste samvetet vara väl bundet av lagen; att människors samveten lösgöras ifrån lagen, det måste vara att öppna de vidaste portar för all ogudaktighet. Detta är det tecken, som förråder även dem, vilka annars på det högsta likna de kristna. Vi fråga: är icke det den allmännaste erfarenhet, som i hela människosläktet gör sig gällande, att *varje människa är alltid böjd att bedöma allting efter sin egen erfarenhet?*

När nu en människa har det sinnet, att hon anser en fri evangelisk predikan, t. ex. om de kristnas frihet ifrån lagen, för *skadlig*, bevisar icke detta, att hon själv har den erfarenheten, att det är endast lagen och dess hotelser, som avhålla henne från synden? Men detta åter bevisar ju, att hon själv ännu regeras blott av lagen, att *hon* icke är »dödad ifrån lagen», att hon icke ännu upplevat den saliga erfarenheten, att ju mer fri nåd som livar hjärtat, desto mer lust får man till det, som är heligt och gott.

Ty om hon själv hade den erfarenheten, så skulle hon ju hava en böjelse att tänka, det samma evangelium, som så mäktigt livar henne till det goda, skall ock hava samma verkan på andra. Ty varje människa är ju böjd att bedöma alla saker efter sin egen erfarenhet.

– Ett tredje tecken är, att de aldrig veta någon skillnad mellan *en from* och *en kristen*. Om blott någon

älskar Guds ord, är »from och gudfruktig» (Apg. 10:2) och förer ett vackert leverne, så hålla de honom genast för en kristen. De fråga icke efter, om han är from av naturlig och lagisk bevekelse, eller om han också är dödad ifrån lagen och lever av Kristus. Hit hör, att de väl förstå sig på den faran, att själar äro lättsinniga och förvända vår Guds nåd till lösaktighet; men att någon blott genom lagisk predikan, genom varningar och förmaningar hålles from och således saknar det för en kristen utmärkande, att han *tvingas av Kristi kärlek* och, såsom Paulus säger, »lever för Gud», just därför, att han är »lösgjord ifrån lagen» – märk! att en själ saknar detta för en kristen väsentliga och lever fromt blott av lagisk bevekelse – för den faran bekymras de aldrig.

Då all erfarenhet bevittnar, vad ock aposteln uttryckligt säger, att alla människor, till och med hedningarna, hava lagen skriven i hjärtat, och således dess fordringar icke kunna utgöra någon stor hemlighet, då däremot en fromhet av lagisk bevekelse är ett så fint bedrägeri, att, om »möjligt, skola även de utvalda varda vilseledda»; att Kristus betygade, huru han på domens dag skall kasta till mörkret utanför medlemmar av hans rikes bröllop, vilka hava i hans namn profeterat, utdrivit onda andar och gjort många kraftiga gärningar (Matt. 22:11; kap. 7:22): då är det visserligen skäl att lika mycket rädas för detta mest hemlighetsfulla onda, som för det, vilket alla människor kunna förstå, nämligen synder emot lagen.

Men då en människa icke har förmåga att besinna detta, utan alltid endast ser efter lag och gärningar, visst bevisar det, att hon icke själv erfarit och därför icke vet skillnaden mellan *en from man* och *en kristen*. Men den skillnaden lär man väl förstå, då man *genom lagen blir dödad ifrån lagen*. Sålunda bevisar även detta tecken, att en människa icke är frigjord ifrån lagen.

Sedan vi nu sett det väsentligaste, som skiljer dem, som äro under lagen, och dem, som äro under nåden, skola vi ock undersöka, *varför det är så nödvändigt att vara lösgjord ifrån lagen*. Friheten ifrån lagen är alldeles nödvändig; ty annars kan intet kött varda rättfärdigt för Gud eller förbliva i hans nåd, och ingen vaken själ behålla trons tillförsikt. Orsaken är, att hela vår natur är genom syndafallet så i grund fördärvad, så uppfylld med synd och ormens säd, att intet helgon funnits eller finnes på jorden, som icke stundligen varit brottslig mot Guds heliga lag.

För dem, som sova och drömma i sin fromhet, är detta ett hårt och galet tal; men trogna och vakande själar känna detta så djupt och bittert, att de med allt Guds evangelium ofta äro färdiga att alldeles förtvivla eller tröttna och uppgivas i vägen. Antingen skola vi så helt och hållet frälsas av idel nåd, att Gud aldrig räknar med oss, aldrig tänker på sina fordringar; eller ock äro vi evigt förlorade. Så beständigt uppfyllt av synd är hela vårt liv.

I samma mån som anden är villig, helig och vaken, i samma mån känna vi fördärvet starkt och påträngande. Syndens kännedom beror blott därav, huru mycket Gud betyder för människan. Har hon en verklig, sannfärdig och helig Gud in på sig, då kan hon förtäras, såsom alla heligas exempel visa.

Eller finnes det en enda så helig och allvarlig kristen, som blott en enda timme fullgör vad det största och yppersta budet fordrar? Vi fråga dem, som äro mest allvarliga och hava mest av Guds Ande och kraft. Men vad är all fromhet, om du icke håller det största och yppersta budet? Det budet fordrar, att »du skall älska Herren din Gud av allt ditt hjärta och av all din själ och av all din kraft och av allt ditt förstånd»; därjämte, att du skall så helt och hållet förtrösta på honom allena och honom allena frukta, som hans gudomliga trofasthet och makt förtjäna.

Är det icke sant, att om du så älskar Gud av allt ditt hjärta och förtröstar på honom allena, så att Gud allena är det enda föremålet för din *kärlek*, din *förtröstan* och *fruktan*, så måste din själ vara uti ett evigt lugn, i det orubbliga åtnjutandet av detta enda goda, som du begär, den oförgänglige Guden? Då måste du tro, att icke ett hår faller av ditt huvud den himmelske Faderns vilja förutan; att icke det minsta kan hända dig, icke ett ord, icke en blick såra dig, utan din Faders vilja. När du då ingenting annat älskar än honom och hans välbehag, måste ju följa, att du är alla stunder lika lugn och lycklig, vad helst som kan vederfaras dig, blott därför att du vet, att allt kommer ifrån din Gud, och du älskar ingenting annat än hans välbehag. Var är den heliga människa, som håller detta bud?

Vi vilja nu tala med en sådan. Är du lika lugn och lycklig, om någon berövar dig det käraste, du har på jorden? – lika lugn och lycklig, om någon tager ifrån dig all din egendom och du försättes i fattigdom och brist? – lika lugn och lycklig, om någon berövar dig ditt goda namn och rykte, om du blir ärelös, föraktad och avskydd av alla människor för hela din återstående levnad? – lika lugn och lycklig, om

en svår sjukdom, ja, en mördare förkortar ditt liv?

Om det är sant, att du älskar Gud av allt ditt hjärta, av all din håg, av alla de krafter, som äro i dig, och därjämte tror på honom allena, att ingenting händer dig utan hans vilja, då måste du nödvändigt vara lika lugn och lycklig vid alla dessa händelser. Men kanske det är så långt därifrån, att du tvärt om blir oroad för en ganska ringa förlust; att om du blott spörjer, huru man talat illa om dig eller blottat någon din svaghet, detta stör ditt lugn för hela timmar och dagar. Ja, kanske blott en föraktlig blick oroar dig. Huru älskar du då ensamt Gud och hans välbehag? Ja, känner du, att du riktigt varmt älskar din Gud, så att dina tankar beständigt äro hos honom? Kanske du tvärt om mycket livligare älskar och tänker på någon människa.

– Men vidare: är det icke sant, att vi, som äro igenlösta med Guds Sons blod från alla våra synder, från döden och djävulens våld, skulle icke hava något högre mål för vårt liv, än att förhärliga honom, som har för oss dött och uppstått? Är nu verkligen detta i alla stunder din strävan? – Är det icke sant, att om du älskar Gud av allt ditt hjärta, skulle du aldrig med någonting så trivas, som med din Gud, i böner och förtroliga samtal? Har du det verkligen så, att du beständigt vill umgås med honom i bönen? Kanske är det så långt därifrån, att du hellre förrättar åtskilliga hussysslor, än umgås med Gud i bönen. Ack huru är det då med ditt förhållande till det första och yppersta budet?

Sedan skulle du ock *älska din nästa såsom dig själv*. Tänk alltid allvarligt på de första buden av Herren din Gud. Vad är all fromhet, om vi icke först hålla de viktigaste buden? Är det verkligt sanning, att du har lika mycken omsorg om din nästas bästa, som om ditt eget? Betänk, att med din *nästa* menas icke blott en och annan *vän*, utan *alla människor*, vänner och ovänner. Är du lika mån om varje människas vinning, som om din egen? – lika ömtålig för ett förklenande ord om din nästa, som när du hör, att man talar illa om *dig*?

Vidare: du tror, att var och en, som dör oomvänd, blir evigt fördömd. Om du älskar din nästa såsom dig själv, så måste du med samma flit och iver nitälska för varje människas omvändelse, som om det gällde din egen salighet eller fördömelse. Du bemödar dig för några få, men kanske du dagligen ser många oomvända, för vilkas väckande du icke gör dig den minsta möda.

Huru är det då med din kärlek till nästan? Och huru ser det ut med alla de övriga budens efterlevnad? Är det icke sant, att för en ganska liten anledning röra sig i ditt hjärta många oheliga saker, som Herren Gud hatar och fördömer, antingen vrede, avund, hat eller högfärd och egenkärlek, eller orena lustar, eller begär till andras egendom m. m. Och vi tala likväl ännu om de kristtrogna, som äro vakande och känna sin synd Det finnes intet folk, som så mycket jämrar sig för synden, som de heliga. Huru ginge det då, om Gud skulle döma oss efter sin lag? Måste icke de heliga bedja: »Gå icke till doms med oss! För dig är *ingen levande rättfärdig*»?

Så vittnar skriften: *Se, ibland hans heliga är ingen ostrafflig*. »Vad är en människa, att hon skulle vara ren; och att den, som är född av kvinna, skulle vara rättfärdig? Himlarna äro icke rena i hans ögon. Huru mycket mindre mannen, som är stygg och fördärvad och som dricker orättfärdighet såsom vatten» (Job. 15). Och åter säger skriften: »Ingen rättfärdig finnes, *icke en*. Alla hava avvikit; allesamman hava blivit onyttiga; ingen finnes, som gör gott, det finnes icke *en enda*» (Rom. 3). Varje helig behöver dagligen syndernas förlåtelse. Huru skulle det då gå med oss, om vi ännu skulle dömas efter lagen?

Det är ganska viktigt att av ordet väl känna och tro det djupa syndafallet och fördärvet i all människonatur, även i dess kvarlevor hos helgonen, icke blott på det vi måtte väl värdera, behjärta och beprisa denna utsägliga nåd, att vi äro frigjorda från lagens domar, utan ock på det samvetet måtte *kunna förbliva i denna frihet*.

Ty om vi icke av ordet äro väl underrättade om detta fördärv, skola vi med all kunskap om Kristi förtjänst dock alldeles nedgrävas i eländet och förtvivla, så snart vi få rätt erfara det hos oss själva. Ty om jag, som tror på Kristus, finner hos mig ett syndaelände, som jag anser endast finnes hos de otrogna och aldrig hos Guds barn, så hjälper mig icke all Kristi förtjänst; ty då lyder det så: »Du har ingen del eller lott i denna sak, ty ditt hjärta är icke rätt inför Gud» (Apg. 8:21). Därför må vi ännu något nogare överväga denna punkt.

Vi sågo skriftens vittnesbörd, att även »ibland Guds heliga är ingen ostrafflig», »att ingen rättfärdig

finnes (i sin egen person), icke en»; men då tänker ofta en enfaldig troende själ, som vanligen skall anfäktas med alla motsägelser av hjärtat och satan: »Ja, ingen är ostrafflig, ingen rättfärdig inför Guds ögon, inför vilken icke ens himlarna äro rena, inför Guds ögon, vilka se det, som intet är: men icke kunna de sant heliga hava och känna verklig synd i sina hjärtan, t. ex. syndiga lustar och begärelser, kallsinnighet och misstro emot Gud, högmodstankar och dylikt, ty *helgelse*, den helige Andes verk, ja namnet *heliga* måste ock betyda något.

När nu jag känner hos mig det, som är verklig synd, ja det utbryter i ord och gärningar, så kan jag ju omöjligt hava någon del och lott i Kristus och hans förtjänst.» Och på detta sätt sker – blott genom missförstånd om helgonens helighet och genom okunnighet om det allmänna fördärvet – att de som verkligt känna sin synd, de gå, med allt det evangelium de höra, likväl i en hemlig självfördömelse och sakna den tro och tillförsikt, som skulle giva dem kärlek, liv, lust och kraft till det goda; och endast de trösta sig, vilka äro nog lovande för att ingen synd märka hos sig. Se, det är för denna tankeförvirring det blir så nödigt att också betrakta sådana ställen i skriften, som visa oss i levande exempel, vad som menas därmed, att »ibland de heliga ingen är ostrafflig».

Nu, sant säger du, att *helgelse* och den helige Andes verk också betyda något. De, som hava en sådan tro, som ingen *helgelse* verkar, äro icke rätta kristna. *Om någon icke har Kristi Ande, så hör han icke honom till* (Rom. 8:9). Men ditt missförstånd kommer därav, att du icke besinnar, att hos de heliga äro tvenne naturer, den *gamla* och den *nya* människan, *köttet* och *anden*. »Det som är fött av Anden uti oss, det är ande; men det som är fött av köttet, det är kött» och har sin adamtiska art, så länge en bit därav är kvar, det är, så länge vi leva här på jorden. Anden och det nya sinnet som är fött av Gud, det är i sanning heligt hos alla Guds barn.

Lyssna på deras utsägliga suckar vid känslan av något syndigt; hör dem i deras enskilda, tysta böner; se deras tårar inför sin Gud över sina synder emot honom, så skall du sannerligen förstå, att icke kött och blod verkar sådant, utan att den helige Ande bor uti dem. Se deras häpnad blott vid en egenkär tanke, var vittne till deras jämmer och kvidande, då en stark frestelse ansätter och envist förföljer dem, märk, huru de svettas, vrida sig, ängslas, ja, utropa: »Jag klagar för mitt hjärtas jämmers skull»; och du skall förstå, att det visserligen är en helig ande, som så lider av det oheliga.

Skåda deras glädje, då de blivit förlossade från en svår och ihärdig frestelse; se deras glädje, då de fått nåd att vara mer andliga och heliga i hjärta, tankar och umgänge. Skåda ock den allt övervinnande kraft, som är mäktig i all deras svaghet, t. ex. då ett till Gud omvänt barn kan hellre gå med blödande hjärta ut från föräldrahuset, än förneka sin Frälsare; då den för världens omdömen mest känsliga person kan övergiva hela världen och bliva för all sin tid en däre för Kristi skull; då en kristlig hustru kan för Guds välbehag genom hela livet tåligt och ödmjukt fördraga en gudlös mans tyranni o. s. v. Men vi säga: giv akt på sinnet – anden; ty allt yttre kan bedraga. Giv akt på Davids psalmer, där du får se honom uti hjärtat, får se hans ande – och se, om han icke är helig. Se på Petri tårar, om han var den, som ville förneka sin Mästare.

Och Paulus: han hade väl fem gånger blivit slagen, tre gånger gisslad, en gång stenad o. s. v. (2 Kor. 11), och vid alla dessa erfarenheter hördes han aldrig av otålighet önska sig förlossning; men en gång utbryter ur hans hjärta detta klagorop: »Jag arma människa, vem skall frälsa mig ifrån denna dödens kropp?» och detta var då, när han talade om den »syndens lag i lemmarna, som kämpade mot den lag, som var i hans ande» (Rom. 7). Se, sådant vittnar, att den Helige Ande bor hos de heliga.

Men voro de därför fria från synder, hade de därför icke det gamla adamtiska fördärvet kvar i sitt kött? Vad säger den helige aposteln? »De, som Kristus tillhöra, korsfästa sitt kött samt med lustar och begärelser» (Gal. 5: 24, gamla övers.), märk: han säger, att »de, som tillhöra Kristus», hava ännu kvar sådana »lustar och begärelser», som måste korsfästas. Han talar ju där om de rätta heliga, icke om dem, som äro under lagen, utan om dem, som »tillhöra Kristus», och likväl säger han, att de hava onda »lustar och begärelser»; men de korsfästa*1 dem – det gör den helige Ande, som bor i dem. Och om du någonsin känt, vad onda »lustar och begärelser» vilja säga, då fråga vi: Äro icke redan dessa synd? Äro icke just dessa lustar och begärelser de mest förhatliga synder, då du måste säga till dig: »Ve mig, usling! Jag har synden i själva *hjärtat*, jag *älskar* synden?»

Ty så förnimmas hastar och begärelser, nämligen såsom en kärlek till synden. Efter den nya, heliga

anden hatar och fördömer jag dessa lustar, denna köttets kärlek till synden, men måste dock känna den hos mig. Men tänk dig nu en sant helig, som »tillhör Kristus»! Kan du om en sådan tänka, att han har onda lustar och begärelser? Nej, det är orimligt, tycker du. Men här ser du, att aposteln säger så.

Det är detta förhållande, som förklarar, att samme man, som har det sköna vittnesbördet, att han var »en man efter Guds hjärta» (1 Sam. 13:14), kunde så förskräckligt falla för onda lustar och begärelser, att om icke Guds nåd hade uppsökt och räddat honom, hade han varit evigt förlorad (2 Sam. 12). En annan man hade Guds eget vittnesbörd, att »hans like fanns icke på jorden, var from och rättsinnig, fruktade Gud och flydde det onda» (Job. 1:8); men när frestelsen blev alltför stark, föll han i så svår otålighet, att han med några gruvliga ord förbannade den dag, då Gud lät honom födas, och den huldhet, varmed han uppammades (Job. 3).

Nu, den, som *Gud själv* kallar »from, rättsinnig och gudfruktig», måste säkert vara det i sanning, men icke var han därför fri från köttets svaghet. Abraham, som kallas alla trognas fader, och med vilken Gud talade såsom en vän med en vän, visst var han ett större helgon, än någon av oss; men så fullkomligt kunde han icke älska endast Gud och förtrösta blott på honom, att han icke även var mån om sitt eget liv och sökte själv rädda detsamma, då han sade om sin hustru, att hon var hans syster (1 Mos. 12 och 20 kap.).

Vad skola vi nu lära av sådana exempel? Alldeles icke, att var och en är en kristen, som har synden gemensam med helgonen. Blott *den* är en kristen, som också i bättring och tro är lik de heliga; och till grund för vår tro och benådning fordras något helt annat, än helgonens skröpligheter; till tröst emot syndens skuld och dom förslår intet mindre än Kristi dyra förtjänst. Ännu mycket mindre skola vi härav taga den meningen, att synden icke är farlig, efter den ock finnes kvar hos de heliga; nej, en sådan tröst skola visst de falska andar taga, vilka missbruka allt Guds ord till sin egen förtappelse (2 Petr. 3:16); och dock måste *allt* Guds ord betraktas.

Men de trogna hava en ande, vilken även med helgonens syndafall varnar dem dessmer för ovaksamhet, säkerhet och övermod, varifrån varje fall härleder sig. Och *den* lärdomen har Herrens Ande velat giva oss, då han låtit anteckna helgonens synder och sagt, att »all skrift, av Gud ingiven, är ock nyttig» – *den* lärdomen nämligen, att vi aldrig skola tro, det någon människa, som ännu går på jorden, är fri från ormasåden, från synd och brister. Därav skola vi lära ödmjukhet och gudsfuktan och att hava all vår tröst i Guds blotta nåd; men också lära att icke låta beröva oss vår tröst i Kristus för våra vidlådande skröpligheter, så länge vi veta med oss, att vi alltid för deras skull vistas vid nådastolen.

– Det är icke utan skäl vi använda så många ord för att visa, att ibland Guds heliga ingen är ostrafflig. Vi hava också att kämpa med en fruktansvärd tjusning. Djävulen vet väl, huru han skall fånga själar. Liksom han förde Kristus från öknens torftighet, där han »varit med vilddjuren» (Mark. 1:13), upp till templet tinnar i den heliga staden; så vill han ock alltid föra själarna andligen. Då vi icke längre kunna med världen hållas sovande i syndens orenlighet, då vänder han bladet om och vill föra oss till sådana helighetsinbillningar, som äro ännu mer fjärran ifrån Guds rike, än den största syndaorenlighet (Matt. 21:31).

Det har hänt många kristen, att, förr än han hunnit tänka det, har han varit förd så långt i denna tjusning, att han ansett sig alldeles syndfri. Om man då erinrar honom, att icke ens de omnämnda helgonen i skriften voro syndfria, så svarar han: »Ja, i gamla testamentet var ännu icke Anden given; men se på apostlarna efter Pingstdagen!» – och då menar han sig vara eller skola bliva som dessa. Huru skulle en sådan behöva *daglig förlåtelse*, värdera Kristi eviga prästadöme och försvar, värdera vår frihet ifrån lagen? — Om Gud täcktes välsigna ett ord till en sådan själ, ville vi ännu tala något härom.

Då Johannes säger, att »Anden ännu icke var given» (Joh. 7:39), så åsyftar han därmed endast dessa underbara andekrafter, som efter Kristi uppståndelse och den stora Pingstdagen utgötes över apostlarna; men att helgonen i gamla testamentet hade Guds Ande, så väl som i det nya, därom vittnar ju skriften överallt. Det är ock just om gamla testamentets heliga, som aposteln Petrus säger: »Heliga Guds män hava talat, drivna av den helige Ande! (2 Petr. 1:21). Och du säger: »Se på apostlarna efter

Pingstdagen», och menar: vi skola vara såsom de.

Ja, om Gud ville göra ett sådant underverk med oss, vore det visst för honom en lätt sak, och för oss en himmelsk fröjd; men på detta sätt allena måste det ske, nämligen att Gud gör det underverket med oss; ty apostlarna kunde icke taga sig den allra minsta kraft, utan fingo alla sina härliga krafter genom ett underverk ifrån himmelen. Och så måste det alltid tillgå. Men aposteln ger oss en hälsosam varning, som lyder så: »Genom den nåd, som har blivit mig given, tillsäger jag var och en, som är bland eder, att icke tänka högre om sig, än han bör tänka, utan tänka hovsam, allt eftersom Gud har tilldelat var och en trons mått» (Rom. 12:3).

Förstår du det ordet: »allt eftersom Gud har *tilldelat* var och en trons *mått*?» Där det blott finnes den svagaste ande, född av Anden, så hungrar, suckar, begär och tigger denne alltid efter mer, än han får av tro, kärlek och alla nådens krafter – ty här på jorden bliva vi aldrig fullt mättade därpå – ock så länge en sådan hungrande, tiggande ande finnes i mitt hjärta, lär det sedan bero av Guds *tilldelande*, huru stort mått av tro och nådekrafter jag har.

Men är det icke en fruktansvärd inbillning, att du tror dig kunna själv tillkämpa dig samma helighetsmått som apostlarna? Påminn dig beskrivningen i vad Gud gjorde med dessa. Då den helige Andes eldstungor, under det stora dånet och susandet från himmelen, hade sänkt sig ned på var och en av dem, voro de så uppfyllda av den helige Ande, att de genast kunde blott därigenom tala främmande tungomål (Apg. 2:4), att Petrus nu kunde uppväcka döda (kap. 9: 39-41) och blott med ett ord i Jesu namn bota sjuka (kap. 3:6; 9:34), ja, att när endast hans skugga föll på dem, så blevo de helbrädda (kap. 5:15).

Vad hade nu skett med lärjungarna? De hade emottagit apostlarustningen; de hade förut varit blott såsom andra Jesu vänner och lärjungar, med många ofullkomligheter och brister både i förstånd och kraft; men nu voro de helt andra män; nu voro de utrustade med ett sådant Andens mått, att allt, vad de talade och skrevo, måste »mottagas icke såsom människors ord, utan, såsom det sannerligen är, såsom *Guds ord*» (1 Tess. 2:13), så att ingen människas tal eller skrift efter apostlarnas tid får jämföras med deras. Detta vet var och en. Men varför kan ingen annan helig mans ord jämföras med apostlarnas? Endast därför att ingen har fått samma andeutgjutelse över sig som de; ty vilken kan väl nu endast genom Anden tala främmande tungomål? Vilken har nu en skugga, som botar sjuka? Vem uppväcker nu de döda?

– Men hade apostlarna ett sådant Andens mått, att ingens tal eller skrift kan jämföras med deras, så kan ock ingen helighet i hjärta, tankar och vandel jämföras med deras; ty samma mått av ande, som ledde deras tunga och penna, måste väl först leda deras tanke och hjärta, och därefter följer ju alltid vandeln. Därför är det visst en blind inbilskhet att vilja göra sig lik med de heliga apostlarna.

Men tänk så besynnerligt och lärorikt, att fastän apostlarna hade fått ett så oförlikneligt mått av Andens kraft och voro heligare än någon annan, voro de ändock icke helt befriade från naturfördärvet. Vi vilja icke avgöra, huru mycket syndigt som låg i den »förbittring» emellan Paulus och Barnabas, som omtalas i Apg. 15:38, eller i det »skrymteri», för vilket Paulus straffade Petrus, enligt Gal. 2: 11-14; men *en* händelse är mycket märkvärdig – den, som Paulus omtalar i 2 Kor. 12 kap. Först berättar han om sin härliga erfarenhet, som han kallar, att han »vart uppryckt ända till tredje himmelen», varom han tvenne gånger anmärker, att »om han var i kroppen eller utom krop^pen, det visste han icke; Gud vet det», säger han. Och åter tillägger han: »Han vart uppryckt till paradiset och hörde utesägliga ord, vilka ingen människa får utsäga.»

Är det icke besynnerligt, att det nu skall följa (v. 7) en sådan bekännelse som denna: »Och på det att jag icke skall *förhäva* mig över de utomordentliga uppenbarelserna, gavs mig en påle för köttet, en satans ängel, som skulle kindpusta mig, *på det att jag icke skulle förhäva mig.*» O, detta ställe visar mig, huru det är med helgonen.

Jag tänkte dock, att efter en så härlig erfarenhet, som han kallar att »varda uppryckt till tredje himmelen och till paradiset», skulle den helige aposteln icke känna något så vederstyggligt hos sig, som böjelsen att *förhäva sig!* När han just kom ifrån en så helig värld, en så ren lust, om man så må säga, och dessutom icke själv hade gjort något förträffligt, utan blott erfarit en stor nåd av Gud, så

skulle en så helig man icke ens hava någon frestelse att förhäva sig däröver. Men så står det i texten, så bekänner han själv. Ja, så står det till med helgonen.

Måtte då ingen inbilla sig att vara heligare än apostlarna! Lär härav att aldrig tro dem, som inbilla sig en sådan helighet på jorden, att synden, den svarta oheliga synden, icke mer bor hos dem. Att tro något sådant om en människa på jorden, säger Luther, »är en så mot sakens natur stridande, främmande och galen tanke, som det skulle vara ursinnigt tänkt och talat, om någon sade, att vår Herre Gud fallit i synd». Nej, »om vi säga, att vi icke hava synd, så bedraga vi oss själva, och sanningen är icke i oss». »Ibland hans heliga är ingen ostrafflig.»

Före syndafallet var människan helt ren och syndfri, då hade hon en fri vilja, då kunde hon hålla Guds lag fullkomlig och därigenom tackas Gud i sin egen person; ty den första människans hela natur var en levande lag, som till alla delar överensstämde med Guds heliga väsende – hon var skapad till *hans avbild* – och i ett sådant tillstånd kunde hon fullgöra alla hans fordringar. Men efter syndafallet är hela denna natur och förmåga förlorad. Guds avbild förstördes, och i dess ställe inplantade ormen *sin* avbild, sitt gift, sin onda natur i människan.

Därav kommer det förhållandet, som hela skriften och all erfarenhet bekräftar, att ju mer Andens ljus och kraft bor i en människa, desto mer känner hon den hårda striden emellan Anden och köttet. Men redan denna strid är fördömlig inför Guds lag, som fordrar renhet och helighet i *hela* vårt väsende; redan detta invärtes onda, dessa syndiga tankar, känslor och begärelser, är för Guds ögon ett syndaväsende, som i hela hans lag förbjudes och fördömes.

Därav kommer, att ingen helig kan hava hans nåd en enda dag, om han skall dömas efter lagen. Och härmed hava vi då visat den första orsaken, varför det är alldeles nödvändigt, att vi måste vara lösgjorda ifrån lagen, om vi skola bliva saliga. Ty de rättsinnigaste kristna, i vilka Guds kärlek och fruktan bo som kraftigast, äro dock till sitt kött beständigt orena och få vissa tider känna detta fördärv så mäktigt, att de äro nära att alldeles förtvivla; de känna en kallsinnighet för Gud, en otro, säkerhet och hårdhet, som äro alldeles förskräckliga; intet liv i bönen, ingen smak och kraft av ordet, ingen helig nitälskan om Guds ära, icke heller någon allmän kärlek till nästan, utan blott död och vanmakt i allting.

Sedan röra sig ock i deras hjärtan många ovärdiga saker, såsom otålighet, vrede, avund, orena lustar och begärelser, egennytta, högmod o. s. v.; huru skulle de med allt detta syndaelände kunna vara Guds älskeliga barn och arvingar, om de skulle betraktas och dömas efter lagen? Och huru skulle de kunna hava en riktig hjärtats frid med sin Gud. och visshet om hans välbehag och vänskap, om de hade den meningen, att han skall döma dem efter sin lag? Se då, huru alldeles nödvändigt det är, att vi äro frigjorda ifrån lagen, om vi skola varda saliga — och om vi skola hava frid med Gud i våra hjärtan!

Men samvetets frihet ifrån lagen är ock nödig för den sanna helgelsen, och att vi måtte kunna göra sant goda och Gud behagliga gärningar. O, att Gud öppnade mångas hjärtan för denna sanning, som för det blinda förnuftet är en sådan galenskap! – Aposteln säger uttryckligt: »Så haven ock I, mina bröder, blivit dödade ifrån lagen - - på det att vi må bära frukt åt Gud» (Rom. 7: 4). Och åter: »Men nu äro vi lösgjorda från lagen, döda ifrån den, i vilken vi höllos fångna; så att vi skola tjäna i Andens nya väsende och icke i bokstavens gamla väsende» (v. 6). Och på samma sätt talar aposteln i Gal. 2: 19: »Jag har genom lagen dött bort från lagen för att leva för Gud.» Märk dock, att aposteln härmed uttryckligt förklarar, att man icke kan leva för Gud, icke kan bära frukt åt Gud, med mindre man först blivit dödad från lagen.

Betrakta här blott tvenne förhållanden. Först det, som erfarenheten lär: så länge en själ icke är frigjord ifrån trældomsandan, utan arbetar på sin fromhet, med ögat på sig själv och på lagen, och ser Gud, såsom den där fordrar något av henne, så är allt dött, kallt, tungt och olustigt i hjärtat, och med alla föresatser blir det ingen kraft, ingen verkställighet, blott tankar och ord och några utvärtes iakttagelser, som icke äro för svåra för naturen. "Vidare, om lagen även angriper hjärtat och det inre fördärvet, då blir detta upprört och uppretat till dubbel kraft, såsom aposteln säger: »Då budordet kom, levde synden upp och verkade i mig all begärelse» m. m. (Rom. 7: 7-11).

O, huru många ängsliga trälar, som sucka under denna erfarenhet och icke kunna begripa, vari felet ligger! De höra och läsa Guds ord, de ropa och bedja, de gå till skrift – och allt är fåfängt, allt är idel

död och vanmakt, blott synden är levande och mäktig. O, att de ville höra! O, att de ville böja sina öron till Guds visdom, »så skulle deras frid bliva såsom en ström och deras sällhet såsom havets vågor», så skulle de få känna en ny himmelsk lust och kraft i sina hjärtan! – Felet är, att du aldrig blivit rätt frigjord ifrån trældomsoket, aldrig rätt smakat, vad den sanna tron ville säga, aldrig blivit rätt salig i blott oförskyllad nåd.

Om du finge det ljuset, som icke en broder kan giva den andra, utan är en Guds uppenbarelse i själen, en himmelsk gåva, vilken så förklarade Jesus, att du såge denna outsägliga nåd, varigenom den himmelske Fadern, för vilkens bud du trälade, har så förbarmat sig över oss, att han givit ut sin Son till att för oss fullgöra allt vad lagen någonsin kräver av oss, att han också *för dig redan fullgjort allt vad du nu arbetar på*, och att Gud intet annat vill med sin lag, än utmatta och döda din självrättfärdighet, emedan han aldrig tänkt, att du förmår någonting annat än synda (Rom. 3: 12, 19), och att han är blickad över all din orättfärdighet, sådan du är, älskar dig, just som du är, och själv borttagit alla dina synder och tecknat dig i himmelen, just som du är, blott för Kristi, din broders och medlares skull – om du i Andens ljus såge allt detta och såge, huru den himmelske Fadern aldrig räknar på dig, utan har allt nog i sin älskelige Son, för vilkens skull han aldrig, aldrig ser på dina synder; ja, om du såge, huru du mitt under din djupaste nedslagenhet över synden är för Guds ögon täck och älskelig genom Kristus, sådan du är – om du i Andens ljus såge detta, sannerligen, du skulle gråta av kärlek och springa av glädje och allt skulle bliva dig så lätt och ljuvligt vad hittills varit dig alldeles för svårt och omöjligt.

Vad var det, som gjorde, att martyrerna gingo med fröjd till bålet, att Vincentius, då han stektes, kallade glödkolen rosor, att svaga kvinnor sade sig aldrig med sådan glädje gått till sina dansar, som nu till bålet? Ingenting annat, än att de voro druckna av den outsägligt stora nåden, att Guds Son var deras broder och att de, genom honom, voro Guds vänner och hans ögons lust. Se, detta är vad skriften så uttryckligt säger: »Fröjd i Herren är eder starkhet.» Och åter: »Jag vill löpa dina buds väg, ty du tröstar mitt hjärta.»

Detta är det första förhållandet, varigenom vi förstå, att vi måste vara friade från lagen, för att kunna bära frukt åt Gud. Det andra är, att om du ock kunde göra mycket mer gott än alla troende, så är icke en enda av dina gärningar Gud behaglig, så länge de icke härflyta av denna evangeliska tro och kärlek. Så länge lagen regerar i samvetet, så skämmer den bort allt vad du gör. Du gör kanske alldeles samma, gärningar som den troende och frigjorda själen; men på *dina* gärningar är en ful svart fläck, som gör dem rent av vidriga för Guds ögon.

Detta svarta tecken består blott däruti, att du gör det goda *för lagens skull* och icke av hjärtats egen fria lust och kärlek – att du gör det goda för bud, för hot och för löftens skull och icke gör det av dig själv, av fri håg och lust – liksom det sätter en ful svart fläck på barnets vänlighet emot sin moder, om det blivit tvingat därtill genom faderns ris, eller lockat därtill genom ett löfte, då det ju bort bevisa denna vänlighet av sitt eget hjärtas känsla för sin moder.

Och av allt Guds ord är det uppenbart, att Herren Gud icke vill hava någon tvungen tjänst, han vill egentligen hava hjärtat, dess kärlek och lust. Likasom en äkta man, som riktigt älskar sin hustru, icke är nöjd med att blott erhålla tjänster av henne, utan vill allra först äga hennes kärlek; och om han upptäcker, att hon blott för hans ägodelar ställer sig så, som om hon älskade honom, men icke i sanning gör det, måste ju all hennes vänlighet bliva honom en styggelse, vilken endast uppväcker hans vrede – just så är ock Gud sinnad.

För hans ögon är all den fromhet och gudaktighet vidrig och förkastad, som övas, blott därför att man *skall*, man *bör*, man *måste så*, d. ä. övas blott *av lagisk bevekelse* och icke utflyter av en frigjord, salig och tacksam ande, av brudens kärlek, vilken säger så: Nu gör jag icke så mycket som att upptaga ett strå, för att förtjäna saligheten och Guds vänskap eller försona min skull, ty allt detta har min blodbrudgum gjort, då han i trettio år trälade för mig under lagen och sedan led korsets blodiga död; utan allt det lilla jag gör, det gör jag därför, att jag ingenting behöver göra för min benådning, just därför att han gjort allt för mig och är dagligen och stundligen min enda rättfärdighet inför Gud; endast därför att jag nu är i ett sådant nåderike, att alla mina synder aldrig tillräknas mig, att jag aldrig skall dömas efter lagen. Just denna frihet beveker mig så innerligt att gärna göra och lida vad min Gud vill, efter han tagit mina frätande hjärtebekymmer över synden och lagen ifrån mig.

Ja, då *han* tagit den stora, tunga bördan, min salighetssak, på sig, så vill jag så gärna bära litet på dessa lättare bördorna, att försaka världen och synden, att kuva mitt kött och tjäna min nästa i kärleken, med gärningar, med ord och med tålmod; giva den hungriga bröd, den husvillan härbärke, besöka någon sjuk och någon fånge, förlåta någon ovän och hava tålmod med någon svår medmänniska eller någon svår kallelse i livet. Efter min Herre också varit så nådig att vilja låta sådana småting behaga sig, så är jag såsom till hälften i paradiset däröver, att jag redan får göra den trofaste, dyre Herren någon behaglig tjänst. Allt detta är mig så hjärtligen kärt, därför att han var så övermåttan god och inrättade detta nåderike, att ingen synd tillräknas mig, att jag aldrig skall dömas efter lagen.

Sådan är den rätta bevekelsegrunden till det goda. Sådant betecknar det ordet av aposteln: »Kristi kärlek tvingar oss, som hålla så före, att en har dött för alla, och därför hava alla dött» (2 Kor. 5: 14); och sådant menade aposteln, då han sade: »Så haven ock I blivit dödade från lagen, *på det att vi må böra frukt åt Gud*» o. s. v. Du får visserligen din lön här på jorden även för det goda, du gör av lagisk bevekelse; det är visst även nyttigt för dina grannar och ditt husfolk; men icke utgör det den sanna *helgelsen* eller sant goda och Gud behagliga gärningar, som han vill omtala på den yttersta dagen.

Utan är det blott fråga om saligheten, då kan du gärna bespara dig mödan med detta goda och giva dig att leva fri i synden – du förlorar ingenting därpå; ty du blir likväl icke salig med en sådan helighet, som härflyter av lagisk bevekelse; »ty alla de, som hålla sig till *lagens* gärningar, äro under förbannelse» (Gal. 3: 10). Blott så mycket gott, som du gör *därför*, att du är så oförskyllt benådad och *fri ifrån lagen*, blott så mycken sann helgelse och goda gärningar har du. Märk och minns detta väl och skriv det outplånligt i ditt sinne: blott så mycket, som flyter av nåden, av tro och kärlek, av din frihet ifrån lagen, blott så mycket sann helgelse har du.

Men här torde någon fråga: »Skall då lagen till ingenting tjäna för en kristen uti hans helgelse? Och är då en kristen alltid så livad av trons glädje och kärlek, att han aldrig av någon lagisk bevekelse gör det goda?» – Svar: Först är lagen alltid till en outhärlig tjänst och välsignelse i helgelsen genom det *rättesnöret* och det *ljus*, vi hava i dess bud; och för det andra blir oss detta rättesnöret alltid till *tuktan*, till en hälsosam och nödig tuktan och förkrosselse för vårt illfundiga hjärta, som eljest snart kunde falla i högmod, säkerhet och lättsinne m. fl. dylika styggelser.

Men själva bevekelsen och hjärtegrunden i en kristens helgelse måste vara den stora nåden. Detta skall du förstå på följande sätt: det är alldeles sant, att nådesljuset i tron icke alltid brinner lika skönt och livande; tron, glädjen och kärleken försvagas ofta under vandringen, och huru allvarligt jag än arbetar därmed, så kan jag icke när som helst taga mig en sådan brinnande tro, som jag ville. Men därav beror icke saken.

Om jag blott har den tillförsikt till min Gud genom Kristus, att jag likväl kan tala med honom såsom hans barn, kan tro själva nådeståndet, fastän med en mer torr tro, vilken dock håller sig fast vid Herrens tillsägelser, så verkar denna tro en villig ande, att jag gärna vill tvinga mitt kött efter hans budord. Jag känner det då icke så lätt som i de gladare tider, då han fröjdar mitt hjärta; nej, det blir ofta efter känslan en lagisk tyngd i min vandring, så att jag känner mycket mer lagen i mitt inre, än evangelii nåd och ljuvlighet.

Men skillnaden från dem, som »hålla sig till *lagens* gärningar», består däruti, att då dessa göra det med uppsåt och mening – märk! de hava rent av den *meningen*, att vårt nådestånd och vår helgelse skola bero av vårt arbete i gudaktighet, och äro således ense med sig själva i detta strävande, så att vårt varande och görande är rent av deras visa, deras första och sista – så är däremot en troende, även under sina lagiska tider, likväl fiende till sin egen självbetydenhet, så snart han märker den; han straffar och ogillar den och giver Gud rätt i hans ord, att i oss är idel synd och vanmakt och endast i Kristus både vår rättfärdighet och vår starkhet. Han far efter att kunna fatta och känna Kristus och hans uppståndelses kraft och vet, att allt bleve då botat och väl, men lider endast av svaghet.

Hans sinne och uppsåt är således evangeliskt, det är blott känslan och naturen, som äro lagiska. Och fastän han då måste likasom tvinga sig till mycket gott, under känslan av köttets motstånd, så är det dock den stora nåden, på vilken han tror, som beveker honom att vilja sålunda tvinga sitt motsträviga kött. Han älskar Herrens bud, t. o. m. hans hotelser, ja, hans ris och tuktan, blott därför att de bidraga till det onda köttets dödande; men just denna kärlek till lagen och hotelserna har han därav, att han tror

den stora oförskyllda nåden – och sålunda äro ju då hans hjärtegrund och hans bevelser evangeliska.

Helt annorlunda är det, om man blir »fångad under trädomsok», då tankarna först och sist stå på oss själva och vad vi skola vara och göra, varigenom barnatillförsikten förkväves och lagen blir rent av den *regerande* makten i samvetet. Då inträder åter det syndaväsande och den vanmakt, som lagen alltid verkar. Och härav se vi då, huru samvetets frihet ifrån lagen är nödvändig även för den rätta helgelsen.

O, att varje kristen därför i alla sina livsdagar väl behjärtade apostelns förmaning: »Till frihet har Kristus frigjort oss; stå därför *fast* och låten eder icke på nytt fångas under trädomsok» (Gal. 5:1). Så säger ock Herren Kristus själv om denna sak: »Förbliven i min kärlek! förbliven i mig! Såsom grenen icke kan bära frukt av sig själv, med mindre han förbliver i vinträdet, så icke heller I, med mindre I förbliven i mig.»

»Ja», säger du, »jag har väl sett härliga ord och bevis för den stora, trösterika sanningen, att vi, som äro förtappade inför lagen och hålla oss till Kristus, icke skola dömas efter lagen, utan vara så fria från dess domar, som kvinnan är fri från mannens lag, då denne blivit död och begravnen; jag har ock sett, huru alldeles nödvändig denna frihet är, icke blott för att kunna förbliva i Guds nåd, utan ock för den sanna helgelsen; men det är mig dock alldeles omöjligt att kunna riktigt tro och fasthålla denna frihet för min egen del.

Ty dels är det alldeles för mycket härligt och nådefullt, att jag, arme syndare, skall leva i en så beständig och orygglig nåd hos Gud, som om ingen lag eller synd vore till; dels ock *känner jag icke* det minsta av en sådan nåd och frihet, utan känner tvärt om motsatsen, nämligen att jag ännu idkeligen anklagas och dömes av lagen.

Huru kan jag då tro, att jag är alldeles fri från alla lagens domar, att Herren Gud älskar mig och anser mig, såsom om jag aldrig syndade, som om ingen lag och därför ingen synd vore till, utan idel renhet, rättfärdighet och välbehag för hans ögon – och allt detta blott för Kristi skull? Nej, det är för stort, för härligt, och jag känner ju synden och lagens domar över mig.»

– Detta är ett djupt argument, icke till sin tanke, men till sitt rotfäste, emedan det sitter i själva vår natur; ty lagen och lagbegreppen äro visserligen genom fallet fördunklade, men ligga dock så djupt inmängda i all människonatur, att också hedningarna, som aldrig hört ett ord från Sinai, likväl plåga sig till döds för lagrösten i deras inre (Rom. 2:14-15); och för det andra, så blev det vid syndafallet vår bestämda natur att icke tro och akta *Gud, hans* verk och ord, utan blott tro oss själva, våra känslor och tycken. Detta gör, att de mest evangeliska kristna, så vida de äro vakna, äro i känslan och samvetet mycket mer lagiska än evangeliska — ehuru de visserligen också hava mycken frid och fröjd i tron, då de lärt fatta denna, sin frihet och få nåd att tro den.

Men vad råd skall man få emot naturens överliggande benägenhet att blott se och känna lagen, ja, emot alla dessa mäktiga, motsägelser av känslan, samvetet, förnuftet, otron och djävulen? Mot all denna väldiga otroskraft gives intet kraftigare medel, än att idkeligen betrakta *grunden* för denna härliga frihet, varom vi nu handla – betrakta, varifrån detta omätliga goda härleder sig och varpå det stöder sig – nämligen, att det är den allsmäktige Gudens eget behag och egen gärning; det är hans egen älsklige Sons prisvärda verk, genom allt hans görande och lidande i vårt ställe. Såsom aposteln säger: »Vi hava blivit förut bestämda till denna arvslott efter dens beslut, som verkar allt efter sin viljas råd, på det att vi skulle vara hans härlighet till pris» (Ef. 1:5-12).

Vad kan jag då göra åt saken? Vad förmår jag göra emot den Allsmäktiges välbehag? Vad kan jag säga därom, då den store Guden själv behagar göra något efter sin egen viljas råd? Må han icke göra i sina ting, vad han vill? Då det behagat honom att göra denna stora utsägliga nåd med människan, inrätta detta nåderike på jorden och sända sin egen älsklige Son under lagen, till att för oss fullgöra, alla dess krav och för oss lida dess förbannelse – vad kan jag göra däråt?

Det är visserligen allt för stort och härligt; men vad Gud gör är ju allt stort och obegripligt. Vad jag, arma varelse, är eller gör, känner eller tycker, är däremot blott såsom flygande strån emot ett stort berg.

Nu säger Herren Kristus uttryckligt: »Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son», då allt

kött var genom syndafallet så fördärvat, att ingen människa kunde fullgöra Guds lag, utan alla människor syndade, om de ville eller icke, och varje själ därför låg under en evig förbannelse. Nu säger skriften uttryckligt: »Då tiden var fullbordad, sände Gud sin Son, född av kvinna, född under lagen; på det (märk!), på det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen.» Och åter: »Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse, då han vart en förbannelse för oss; ty det är skrivet: förbannad är var och en, som hänger på trä.»

Ja, skriften säger uttryckligt: »Kristus är lagens ände – Kristus är lagens ände, till rättfärdighet för var och en, som tror» (Rom. 10). Och aposteln förklarar vad som härvid varit Guds nådefulla tanke och råd, nämligen att »såsom genom den ena människans olydnad de många hava blivit gjorda till syndare, så skola ock genom den enes lydnad de många göras rättfärdiga.» Märk orden väl! Detta är Guds evighetsråd om människan och hans viljas välbehag.

Såsom vi blivit syndens och dödens trälar genom *ens olydnad*, så skulle vi ock få rättfärdighet och liv genom *ens lydnad*. Det är således *en, som skall* fullgöra lagen för alla; det är genom *ens lydnad alla* skola varda rättfärdiga. Huru skola vi i tid och evighet kunna nog prisa denna Faderns utesägliga kärlek?

Vi vilja nu stanna vid ett par av de anförda språken, de tvenne, som tala mest direkt om grunden för vår frihet ifrån lagen, och under en stilla, enfaldig betraktelse, såsom om vi aldrig förr sett sådana ord, förbida Guds Andes nåd och närvaro, om han så täcktes välsigna några trötta själar med den trons vederkvickelse och vila, som Jesus lovar sådana. De rika och mätta åter vill han låta bli tomma. Må ingen tänka, att vem som helst skall kunna förnimma det härliga i Guds nåd och få trons salighet. Nej, Herren »förbarmar sig över vilken han vill, och vilken han vill förhärdar han» (Matt. 13:11-12; kap. 11:25; Rom. 9:18). Nog måste vi böja oss för honom med bön om hans Andes nåd, annars skola vi få endast stenar för bröd.

– Det första av de språk, vi skulle betrakta, läses i Gal. 4: 4, 5, och lyder sålunda: *Då tiden var fullbordad, sände Gud, sin Son, född av kvinna, född under lagen; på det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen.* Märk här den höga, eviga grunden för vår frihet ifrån lagen! »Gud sände sin Son under lagen! – Gud sände sin Son under lagen» – och såsom här uttryckligt står: »för att friköpa dem, som voro under lagen.» Märk det står ju så: »På det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen.» I fattiga själar, prisen och upphöjen honom evinnerligen. Detta trösterika huvudinnehåll av språket är så framstående, att var och en måste se det.

Men den helige aposteln har med mycken eftertanke och djup ande författat sina ord, så att de fordra en noggrann eftersinring. Först säger han: »Då tiden var fullbordad» nämligen »den tid, som av Fadern förelagd var», då gamla testamentets förmyndareregering (v. 2) skulle hava sin ände och alla profetians löften och förebilder gå i fullbordan.

Dessa ord, »då tiden var fullbordad», föra således våra ögon på hela gamla testamentets långa gyllene kedja av gudomliga löften, förebilder och målningar, allt ifrån det första löftet, som gavs på syndafallets dag om »kvinnans säd, som skulle söndertrampa ormens huvud» – alla dessa gudomliga förutsägelser och förebilder uti den vidlyftiga levitiska gudstjänsten, där så många tusende offerdjur, jämte offerpräster, alla förebildade den store Översteprästen och det stora försoningsoffret.

Sannerligen, ett oändligt starkt, ett tusenfaldigt vittnesbörd av Gud, mot vilket alla våra tankar, tycken, känslor och motsägelser måste förblekna och bli till intet. Vad förstå vi emot en hel lång världsålders tusenfaldiga förebilder och löften av Gud själv?

Och vad säga nu alla dessa löften och alla dessa blodiga offerdjur i den förebildande gudstjänsten? Uti Ebr. 10: 1-7 läsa vi: »Lagen har en skugga av det tillkommande goda, men icke tingens verkliga gestalt. Ärligen måste man ständigt frambara samma, offer, som aldrig kunna fullkomna dem, som framträda med dem – ty det är omöjligt, att oxars och bockars blod kan borttaga synder. Därför säger han (Kristus) vid sitt inträde i världen (till Fadern): Offer och gåva har du icke velat, men en kropp har du berett åt mig.

– Se, jag kommer; i boken är skrivet om mig, för att göra din vilja, o Gud.» Så talar Guds Son, då han kommer i världen! »I boken är skrivet om mig»; hela gamla testamentets heliga bok handlar om mig, »att jag skall göra din vilja, o Gud.» Det var icke offerdjuren, du ville hava, o Fader; nej, kroppen har du berett åt mig – det var min kropp, som de allesammans förebildade; det är min kropp, som skall

bliva offret, som du velat hava., o Gud. Gud öppne våra sinnen för en sådan utsägligt härlig text!

Här se vi grunden för vår frihet ifrån lagen. Här se vi förklaringen av orden: »Kristus är lagens ände» och »Guds Lamm». Gud öppne våra sinnen och hjärtan! – Vi sago, huru den helige aposteln återgivit det här anförda profetiska stället, Ps. 40: 7, 8, med ögat på offrens motbild, nämligen Kristi kropp, som skulle utgivas till ett försoningsoffer för våra synder. Men i den hebreiska texten står i det anförda stället något, som är märkvärdigt för vårt närvarande ämne. Där står nämligen: »Men mina öron har du öppnat.»

Och ordet »öppnat» betyder »genomborrat». Uttrycket åsyftar tydligen ett ställe i den levitiska lagen, som handlar om sådana tjänare, vilka ville förbliva i sin herres tjänst för hela sin livstid, och vilka då skulle emottaga det märket, att deras öron genomborrades. Detta lagrum läses i 2 Mos. 21 kap. och lyder så: »Om trälen säger: Jag har min herre så kär, att jag icke vill givas fri, då skall hans herre föra honom fram för Gud och ställa honom vid dörren eller dörrposten, och hans herre skall genomborra hans öra med en syl; därefter vare han hans träl evärdligen.»

Och sådant har nu Herren Kristus i profetian lämpat på sig och sagt till sin Fader: »Mina öron har du genomborrat; jag vill icke varda fri; jag vill vara din tjänare. Jag skall göra din vilja, o Gud; min kropp skall vara det offer, som du med alla dessa offer åsyftat; i boken är skrivet om mig, att jag skall göra din vilja, o Gud.» Och då tillägger aposteln: »I denna vilja hava vi blivit helgade genom Jesu Kristi kropps offer en gång för alla.»

I våra textord står, att Guds Son ända ifrån födelsen var ställd under lagen – »Gud sände sin Son, född av kvinna, född under lagen, på det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen». Han skulle således under hela sitt liv vara under lagen, och det sannerligen icke för sin egen räkning, utan »på det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen». Allt ifrån den åttonde dagen, då han enligt lagen tog omskärelsen, var hela hans liv blott en lagfullbordan för oss.

– Lagen kräver så billigt och så idkeligt, att vi skola älska Gud av allt vårt hjärta, av all vår själ, av all vår kraft och av allt vårt förstånd, och vår nästa såsom oss själva, men ingen av oss fullgör detta; då kom Kristus och gjorde det för oss: Han älskade Gud av allt sitt hjärta och av all sin själ; det var hans mat att göra Faderns vilja; och han älskade sin nästa såsom sig själv, han gav sitt liv för bröderna, ja, för sina ovänner. Och aposteln säger uttryckligt, att allt detta skedde för oss, skedde för att friköpa dem, som voro under lagen. Betänk allt detta väl, så skall du till stor, salig förundran finna, att vi aldrig behöva hålla lagen, för att därigenom äga Guds nåd och salighet, utan att den saken är av Guds stora barmhärtighet alldeles lagd på en annan, på vår medlare och lagfullgörare. »Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son.»

Syndafallet var så grundförstörande för alla våra krafter, att i oss fanns icke det minsta, som icke var förgiftat, uppfyllt av synd och ondska, så att icke en enda varelse av hela släktet kunde fullgöra Herrens lag, utan allt vad i oss är strider emot densamma i alla dess bud, vilket ock *de* djupt och bittert känna, som blivit av Guds helighet berörda, så att de kämpa och arbeta med att full-göra lagen. Och då nu Gud för sin eviga sanning och rättfärdighet icke kunde efterskänka en bokstav eller prick av lagen, varför allt kött låg under en evig förbannelse, såsom vi ock dagligen känna, så fattade Gud, driven av sin oföränderliga barmhärtighet och kärlek till människan, det nådefulla rådet att sända sin egen Son, till att för oss fullgöra lagen. Sådant ligger i det dyra språket: »Då tiden var fullbordad, sände Gud sin Son, född av kvinna, född under lagen; på det att han skulle friköpa dem, som voro under lagen.» Och detta är grunden, varför Gud icke ser på oss och dömer oss efter lagen, varför »ingen fördömelse är för dem, som äro i Kristus, Jesus», utan de äro i honom så »benådade» för Gud, som om de aldrig gjort en enda synd.

Men det var icke nog därmed, att Guds Sons hela liv på jorden i över trettio år var en beständig lagfullgörelse för oss; han måste ock till slut utstå vårt redan förtjänta straff, nämligen all lagens förbannelse, för att därmed friköpa oss därifrån. Däröfver handlar det andra språket, som vi skulle betrakta, och vilket lyder sålunda: »Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse, da han vart en förbannelse för oss; ty det är skrivet: förbannad är var och en, som hänger på trä» (Gal. 3:13).

Se nu här den slutliga huvudgrunden för vår frihet ifrån lagen! Här få vi se både förskräckliga och

härliga ting. – Vilja vi av detta språk uttaga och i kortare ord uttrycka grunden för de trognas frihet ifrån lagen, så lyder den så: Kristus en förbannelse. Förskräckliga sats! – Kristus en förbannelse! Höga hemlighet! Själva Guds välsignade en förbannelse! Underliga läkemedel! Av förbannelse blir välsignelse; av gift en hälsodryck; av vrede nåd; av död liv.

Apostelns ord äro mycket djupa och fordra åter här en grundlig eftertanke. Först använder han det namnet Kristus (den smorde). Därav föranledas vi att tänka på denna persons hela ämbete och den heliga smörjelse, varigenom han blivit invigd till det höga ämbetet att vara människornas försonare och beskyddare, överstepräst och konung; ty till dessa ämbeten skulle man invigas genom smörjelse med välluktande olja. Tvenne trösterika antydningar? Guds Sons hela ärende till jorden, hans *ämbete*, till vilket han blivit smord och invigd av Fadern, var just att vara *människornas försonare och beskyddare*. Vi borde då vänta oss något sådant av honom.

– Och för det andra, antyder den välluktande oljan, att då alla människor efter syndafallet lågo under förbannelsen, voro de för den helige Guden såsom en stinkande förruttnelse; och att därför Kristus nu måste såsom en smord träda emellan, för att med vällukten av sin smörjelse fördriva våra synders stank och göra oss välbehagliga för Fadern. Märk: alltid skall en annan göra det – icke vi, syndare – alltid en annan. Sådant antyder skriften över allt.

Men nu säger aposteln, att denne Herrens välsignade, Faderns välbehag och »älskade», har blivit en *förbannelse*. Detta är ett förskräckligt ord. Först innefattar redan själva ordet »förbannelse» något mycket förskräckligt, nämligen allt det onda, varmed Herren Gud i lagen hotar syndare. Liksom det ordet »välsignelse» innefattar all Guds nåd och allt det goda, som Gud i sin kärlek kan utgjuta i tid och evighet över sina vänner; så betecknar dess motsats, förbannelsen, först hans gudomliga vrede och avsky, sedan allt det onda, som Gud i denna sin heliga vrede i tid och evighet förmår bringa över sina fiender. Nu hade det redan varit förskräckligt nog, om här stått, att Kristus blev förbannad, eller överhöljd av förbannelse; men den helige aposteln brukar här det ännu förskräckligare talesättet, att Kristus vart en förbannelse, vart själva förbannelsen – på samma sätt som han i 2 Kor. 5:21 säger, att »den, som icke visste av synd, har Gud för oss gjort till synd», icke blott belastat honom med all världens synd, utan gjort honom till synd. Med sådana besynnerliga talesätt har den helige Ande betecknat, att Herren Kristus var av all världens synd och all lagens förbannelse så översvämmad, att han kunde anses förvandlad till bara synd och förbannelse, kunde kallas själva synden, själva förbannelsen.

Men det som härvid har den största betydelse är, att vi se av det profetiska stället, som aposteln här anför, nämligen 5 Mos. 21:23, att det var icke blott inför människor, utan för Gud själv, Kristus var en förbannelse; ty där står: »En Guds förbannelse är den, som blivit upphängd.» Och detta berodde icke av dödssättet, hängning på trä, utan av orsaken därtill, nämligen synden, som förtjänt det straffet; ty när Petrus för sin tro och bekännelse hängde på korset, var han icke därför förbannad för Gud. Men då aposteln här lämpar det ordet på Kristus, så har han därtill det stora skälet, att Kristus *verkligen var för Gud en syndare*, en stor syndare, nämligen syndare för alla syndare på jorden.

Och härmed komma vi till det mest tänkvärda förhållandet, som förklarar de förskräckliga orden, att Kristus var en syndare för Guds ögon och blev en förbannelse, nämligen att det alltsammans skedde för oss – såsom ock apostelns ord uttryckligen lyda; han säger icke, att Kristus har blivit en förbannelse för sin egen person, utan för oss – för oss.

Här ligger ock all makt på de orden: för oss. Ty Kristus, vad hans person angår, är visserligen oskyldig, helig och välsignad, kunde således icke för sin person varda »en förbannelse för Gud»; men emedan, enligt lagen, alla stora syndare, t. ex. mördare, skulle varda hängda och för Gud förbannade, så måste ock Kristus efter samma lag bliva hängd på trä till en förbannelse. Ty han har tagit på sig en stor syndares och mördares person, ja, icke allenast ens, utan alla syndares och mördares tillhoppa. Ty vi äro allesammans för Gud stora syndare och mördare och fördenskull skyldiga till evig död och fördömelse.

Då nu Kristus hade påtagit sig våra personer, vår sak inför Gud, våra synder och deras förtjänta straff, så måste han inför Gud stå och gälla för det, som vi äro, nämligen syndare, mördare och

ogärningsmän, och såsom sådan avstraffas. Sådant hava alla profeter i anden klarligen sett förut, att Kristus skulle vara den allra största syndaren på jorden. Såsom profeten Esaias säger: »Herren kastade allas våra synder uppå honom; ibland ogärningsmän vart han räknad» (kap. 53); och i Ps. 40 höra vi samme person, som sade: »Mina öron har du öppnat, se, jag kommer, i boken är skrivet om mig» o. s. v. strax nedanför klaga: »Lidanden omvärva mig, flera än jag kan räkna; mina missgärningar hava tagit mig fatt, så att jag icke kan se; de äro flera än håren på mitt huvud.»

Så främmande detta än lyder för vårt hjärtas stora otrosmörker, skola vi dock besinna, att så sant icke hela skriften ljuger i den stora huvudläran, att Gud »kastade allas våra synder uppå sin Son», att han är »Guds Lamm, som borttager världens synd», så måste ock alla synder vara så alldeles hans synder, som om han själv hade begått dem. Varom ock vår lärofader säger: »I det Kristus är alla syndares medlare och Guds Lamm, som bär världens synd, så är han nu icke för Gud oskyldig och utan synd, såsom Guds Son i härligheten, utan en syndare är han, en liten tid av Gud övergiven (Ps. 8:6), som bär och har på sin rygg liggande Pauli synder, vilken var en Guds försmädare och förföljare, Petri synder, vilken förnekade sin Herre, Davids synder, vilken gjorde hor och mord o. s. v.

Korteligen: han är den person, som nu inför Gud står för alla syndare och har på sig kastade alla de människors synder i hela världen, som någonsin varit, som nu äro eller som skola varda. Ty då den barmhärtige himmelske Fadern såg, att vi genom syndens makt och lagens förbannelse blevo så jämmerligen undertryckta och voro så hårt fångslade, att det var oss i evighet omöjligt att genom några egna krafter därifrån lösgöra oss, så gav han oss sin ende älskade Son till en medlare och frälsare; lade alla människors alla synder på honom och sade: Du skall vara den syndare, som tog den förbjudna frukten i paradiset; du skall vara David, som bedrivit hor och mord; du skall vara den Saulus, som förföljt och dräpt mina heliga; korteligen: du skall vara det alla *människor* äro, som hade du allena gjort alla människors synder; därför tänk nu på, huru du betalar och gör tillfyllest för dem.»

Här var skäl och orsaker nog, varför Kristus måste bliva *en förbannelse*. Och även tyckes här bliva skäl att vänta några betydande frukter av ett så stort verk som detta, att Herren lägger all världens synder på sin älskade Son, kastar honom under lagens förbannelse och låter honom hänga på trä. O Gud! förbarma dig över våra arma förblindade hjärtan, skingra det tjocka mörkret och fördriv den onda makt, som så behärskar våra sinnen, att vi icke äro bekväma att se din härlighet!

Vi vilja nu se, vad aposteln säger att Kristus uträttade därmed, att han blev en förbannelse för oss. Aposteln säger, att Kristus därmed *friköpte oss ifrån lagens förbannelse*. Och han brukar ett ord, som antyder och egentligen brukades om slavars friköpande. Vid en sådan marknad var alltid en domstol inrättad. När nu någon erlade för en slav den begärda summan, för att försätta honom i frihet, så måste detta köp vid domstolen prövas, bevittnas och fastställas.

Dessa omständigheter vid slavars friköpning giva oss lärerika antydningar om arten av återlösningen i Kristus, nämligen: först att det var en köpehandling, vartill alltid fordras ett värde, en lösepenning, som motsvarar det, som köpes; och här var den kostliga summan icke silver eller guld, utan Kristi dyra blod, eller hans både görande och lidande lydnad. För det andra, att denna vår friköpelse genom Kristus skedde efter lag och rätt, att den blev i den himmelske Faderns dom prövad, gillad och stadfästad, så att den ock evinnerligen gäller — såsom skriften säger: »Efter att hava framburit ett enda offer för synder; sitter han för beständigt på Guds högra sida», han har »vunnit en evig förlossning».

Ja, så säger skriften, att Kristus verkligen har friköpt oss ifrån lagens förbannelse, då han vart en förbannelse för oss. Så lärde vi ock tidigt i vår barnalära att tro och bekänna, nämligen »att Jesus Kristus är min Herre, vilken förlossat, förvärvat och vunnit mig förtappade och fördömda människa ifrån alla synder, ifrån döden och djävulens våld, icke med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod» etc. Men huru tro vi detta?

– Vi hava ock sett, huru oändligen mycket det kostade den dyre Herren att förlossa oss, nämligen att han icke blott måste lämna sina lovsjungande änglakörer och i mer än trettio år gå omkring i en tjänares skepelse, på en genom synden förbannad jord, villigt bärande lagens ok, för att åt oss frambringa en fullkomlig lagfullgörelse; utan ock, att han slutligen måste vara en förbannelse för oss

och låta alla Belials bäckar, all den av oss kränkta rättfärdighetens vrede, dödens och helvetets kval på sig sammanstörta.

O, ve det förblindade hjärtats mörker, att vi icke kunna se vad allt detta väger och i ett evigt lov och pris, i en salig trygghet och förnöjdhet giva den dyre och helige Herren hans förtjänta ära, att han med allt detta gjort allting väl för oss, gjort nog och tillräckligt för vår fullkomliga frihet, trygghet och salighet. Må djävulen och synden än så vilt rasa i mitt kött, må mina synder vara tusende gånger flera och svårare, än de äro, har Guds Son varit gjord till synd för oss och till en förbannelse hängt på trä, så är dock detta tusende gånger mer än alla mina synder.

Och vidare: har Gud sänt sin egen Son under lagen, ja, under synden, döden och allt djävulens raseri, endast till vår frälsning, då förstår jag, att Gud icke tror på någon vår förmåga att övervinna dessa makter; då börjar jag ana, att det är, såsom Paulus säger, att Gud givit oss lagen, på det att var och en mun skall tillstoppas och all världen varda brottslig för honom, och icke på det att vi skola inför lagen varda rättfärdiga; men då förstår jag ock, att Herren icke vill tillräkna *dem* synderna, vilka tro på hans Son; att han aldrig skall döma dem efter lagen.

– O, måtte Gud mer och mer öppna våra sinnen, att vi kunna se dessa härliga ting! Och de som känna behovet av denna nåd och tröst, men likväl, med allt Guds vittnesbörd om sin Son, icke kunna få det in i hjärtat, måtte sådana ofta gömma sig undan i en stilla bönevrå och så länge bedja om Andens nåd till tro och öppnade sinnen, till dess Herren giver dem den dyra gåvan. Ty till slut beror alltsammans av Guds barmhärtighet. Och om vi blott hade trons öga att se det, så vore vi alldeles i paradiset, huru ovärdiga vi än måtte vara – så härliga ting har Gud verkligent givit oss i sin Son. Gud föröke oss tron!

Vilja vi nu till slut göra en kort sammanfattning av de förnämsta stycken, som höra till denna saliga frihet – summan av allt det Kristus förvärvade oss, då han blev vår broder och lagfullgörare, »född av kvinna, född under lagen», och sist blev en »förbannelse för oss», då han hängde på trä – så har Herren Gud själv redan gjort denna sammanfattning på ett ställe i den heliga skrift, där han förkunnar sitt nådefulla råd om stiftandet av ett nytt förbund med människorna, en ny och bättre salighetsväg, än lagförbundets var. Gud öppne oss våra sinnen, då vi nu gå att betrakta detta! — Det dyra bibelstället härom är Jer. 31:31-34 och lyder sålunda:

Se, de dagar skola komma, säger Herren, då jag skall göra ett förbund med Israels hus och med Judas hus, ett nytt förbund, icke sådant som det förbundet var, som jag gjorde med deras fäder på den dagen, då jag fattade deras hand, för att föra dem ut ur Egyptens land; vilket mitt förbund de icke höllo, ehuru jag var deras äkta man,^{*2} säger Herren.

Utan detta skall varda det förbundet, som jag skall göra med Israels hus efter dessa dagarna, säger Herren: Jag skall giva min lag uti deras innersta och skriva den uti deras hjärta; och jag skall varda deras Gud, och de skola varda mitt folk.

Och de skola icke mer lära varandra och säga den ene till den andre: Känner Herren; ty; de skola alla känna mig, både små och stora, säger Herren; ty jag vill förlåta deras missgärningar och icke mer komma ihåg deras synder.

Sant är nu det, icke var detta det första löftet om det nya förbundet, icke heller det sista – vi kunna med sanning säga, att hela gamla testamentet är ett enda stort löfte, en enda stor förkunnelse och förebådning om Kristus och det nya förbundet i honom, allt ifrån det att Gud på syndafallets dag talade om en »kvinnans säd», som skulle »söndertrampa ormens huvud», och ända till den siste profetens sista kapitel, där vi läsa om »rättfärdighetens sol, som skulle uppgå med salighet under sina vingar».

Vi hava förut här betraktat, huru hela lagen och all den vidlyftiga offertjänsten endast talade om Kristus och hans kropps offer. Men det nu anförda löftet om det nya förbundet har sitt värde däruti, att det sammanfattar *på ett ställe* allt, som förnämligast utmärker det nya förbundet – och detta därjämte med så tydliga och bestämda ord av Gud själv. Men att likväl nästan icke någon människa ser, vad där står, och börjar fröjdas, tacka och älska Gud därför, utan nästan varje människa går ännu med hela sin själ i det gamla lagförbundet, det är blott ett underbart bevis på den makt, djävulen har över människornas sinnen, och ett bevis på sanningen av vad herren Gud just här sade, att »ingen broder kan lära den andre att känna Herren». Den som Gud är nådelig, »han får det, de andra äro förhärdade»

(Rom. 11:7-8). Och han har »fördolt det för de visa och kloka och uppenbarat det för enfaldiga».

Först borde redan blott det väcka allas uppmärksamhet, att Herren Gud säger: »Jag skall göra ett nytt förbund» – »jag skall göra ett nytt förbund» – och uttryckligt säger: »icke sådant som det förbundet var, som jag gjorde med deras fäder på den dagen, då jag förde dem ut ur Egyptens land» och kom med dem till det berget Sinai. Märk dock, att Herren säger, att han skulle göra ett »förbund», som »icke skulle vara sådant, som lagförbundet – icke sådant – icke sådant», säger han. O, så besynnerligt, att likväl ingen människa tror detta, nästan ingen vet av något annat än lagförbundet, nämligen på ett levande sätt!

Men Herren Gud säger ock uttryckligt, varuti skillnaden mellan de två förbunden skulle bestå. Det var i synnerhet i trenne punkter: först, att då i det förra förbundet lagen var skriven på sten och människornas hjärtan voro ovilliga, så att Herren »måste tvinga dem», så skulle nu lagen skrivas i själva hjärtat och sinnet, d. ä. att han skall giva oss den helige Andes innerliga lust och kärlek till det goda, som blir i oss en *inre, levande lag*; för det andra, att då det förra förbundets lagar och rätter kunde genom en människa meddelas den andra, emedan den moraliska lagen, ehuru fördunklad, ligger i själva naturen, även hos hedningarna (Rom. 2:14), så skulle det nya förbundet vara sådant, att ingen kunde inkomma i detsamma genom all den undervisning, en broder kan giva den andra, utan, såsom Jesus utlägger detta, de måste »alla varda lärda av Gud» (Joh. 6:45). Detta är vad Jesus ofta sade: »Ingen kommer till mig utan att Fadern drager honom»; »ingen känner Fadern utom Sonen och den, för vilken Sonen vill uppenbara det». Och aposteln: »Ingen kan säga: Jesus är Herre, utan genom den helige Ande.»

– Men den tredje skiljepunkten var, att då synderna skulle efter det förra förbundet alltid utkrävas, alltid avstraffas på syndaren, så skulle de däremot efter det nya förbundet förlåtas, efterskänkas, icke tillräknas, »icke mer ihågkommas». Men denna punkt inledes med ett betydelsefullt »ty» – »ty jag vill förlåta» etc. – som visar, att denna förlåtelse är grunden och orsaken till de två föregående punkterna. Ja, så är det ock; så vittnar hela skriften och så all erfarenhet, att först då lärar människan känna Gud, och först då blir lagen skriven i hjärtat, genom en innerlig lust till Herrens budords väg, när han förlåter henne alla synder och tröstar hennes hjärta (Ps. 119:32).

Detta är vad aposteln så starkt betygar emot dem, som även på hans tid menade, att evangeliets tröstefulla lära, »trons predikan», skulle göra lagen om intet, och att däremot lagen skulle verka helgelse; han säger till dem: »I oförståndiga galater! detta vill jag allenast veta av eder: haven I undfått Anden av lagens gärningar, eller av trons predikan? - - Den som giver eder Anden och verkar krafter bland eder, gör han det genom lagens gärningar eller genom trons predikan?» (Gal. 3: 3—5). Och så säger han ock till romarna: »Göra vi nu lagen om intet genom tron? Bort det; utan vi befästa lagen» (Rom. 3:31). Och så säger Herren Gud nu här: Lagen skall inskrivas i deras hjärta och sinne; »ty jag vill förlåta deras missgärningar och icke mer komma ihåg deras synder.» Och så säger händelsen i Apg. 10:43-44, att just då Petrus uttalade det ordet: »Honom bära alla profeterna vittnesbörd, att var och en, som tror på honom, skall få *syndernas förlåtelse* genom hans namn» – just »medan Petrus ännu talade dessa ord, föll den helige Ande på alla dem, som hörde hans tal». Vi skola därför lära att i grund förkasta den meningen, att, jämte trons predikan, det ännu är en annan predikan, som skall giva den helige Ande och helgelsen.

Nej, det är just denna trons predikan allena, som giver den helige Ande, och ingen annan predikan gör det. Ingen människa blir troende och rättfärdiggjord i Kristus utan den helige Ande; och där den helige Ande bor, där verkar han helgelse. Såsom ock den gamla psalmversen säger: »Med tron Guds Ande kommer god att oss ånyo föda och verka i oss annat mod och köttets välde döda.»

Och all den fromhet, som icke födes av nåden och tron, utgör blott naturens »döda gärningar», eller framtvungna »lagens gärningar», vilket allt är under förbannelsen (Gal. 3:10). Därför säger aposteln uttryckligt, vad vi förut här betraktade: »Jag har genom lag dött bort från lagen, för att leva för Gud», och åter: »Nu äro vi lösgjorda från lagen, döda ifrån den, i vilken vi höllos fångna; så att vi skola tjäna i Andens nya väsende och icke i bokstavens gamla väsende.» Sådant menar Herren Gud, då han här säger: »Jag skall giva min lag i deras innersta och skriva den i deras hjärta; ty jag vill förlåta deras missgärningar och icke mer komma ihåg deras synder.»

Och denna Guds helgelselära utesluter aldrig den hulda och allvarliga förmaningens bruk eller den trogne vingårdsmannens rensande av grenarna, men den uppenbarar blott det fåvitska uti att rensa de döda grenarna, vilka ju i alla fall skola brännas, även om de äro än så väl rensade. Men detta inre liv, denna kärlek och lust till det goda kommer endast genom den på en tillintetgjord syndare överflödande nåden, som smälter hjärtat och giver den helige Ande. Så förstå vi då de orden av Herren Gud: »Jag skall giva min lag i deras innersta — ty, ty jag vill förlåta deras synder, och icke mer komma ihåg dem.»

Om detta Guds nådefulla råd talar vår lärofader Luther med sådana ord som dessa: »Då vår Herre Gud med alla sina bud, domar, hotelser, straff och plågor icke kunde få människorna goda och fromma, utan såg, huru de blott utvärtes gjorde några tvungna gärningar och invärtes blevo dess mer avoga emot honom, ju mer han tvang och hotade dem, då sade han vid sig själv: Jag vill företaga mig ett annat sätt med människorna — jag vill företaga mig att göra dem så mycket gott, att de icke skola kunna låta bli att älska mig — jag vill förlåta dem deras missgärningar och aldrig mer komma i häg deras synder; då skola de älska mig.

Jag vill göra ett nytt förbund med dem: Jag vill giva dem min Son; han skall få taga på sig hela lagens fullgörande för deras räkning; och sist skall han utstå deras förtjänta fördömelse på förbannelseträdet, så att de bliva fullt skuldfria inför lagen; och så skall jag försäkra dem om min eviga kärlek och om deras eviga salighet hos mig i himmelen — när de tro sådant, skola de älska mig och vara både saliga och heliga. Detta är det förbund, jag vill göra med dem, säger Herren.»

Om samma Guds nådefulla råd och eviga förbund att för sin Sons skull aldrig tillräkna dem synderna, vilka leva i tron på honom, att aldrig döma dem efter lagen, därom skriver även den evangeliskt upplyste doktor Anton på följande sätt: »Lagen är Guds oföränderliga vilja och ord; därför har strängheten uti hans lag. såsom hans eget ord, på intet annat sätt kunnat bliva eftergiven, förlikt eller mildrad, än genom en lagenlig fullgörelse. Lagutgivaren kunde omöjligt någonsin vänta av den fallna människan hennes eget gottgörande; därför lät han, den underlige och trogne Guden, driven av sin eviga barmhärtighet och kärlek till det fallna barnet, sin fordran på fullkomlig rättfärdighet hos människan falla; men icke annorlunda, än att han i sin gudomliga vishet uttänkte ett annat medel att ändå behålla sin lag i full ära, nämligen att han gav oss sin Son till dess fullgörande. Därigenom har lagen ingenting förlorat, utan fastmer vunnit, både i uppfyllelse och i ära.

Emedan Kristi betalning är av Gud befunnen fullgod, så är icke mer någon tillfyllestgörelse nödig för vår salighet. Och lagen lider ingen vanära, varken av Kristus eller av dem, som anamma honom, hans bröder och systrar, vilka leva av hans nåd; ja, lagen behåller även hos alla andra människor på jorden sin fulla ära hädanefter som hittills, när de höra, vilken dyr fullgörelse Gud krävde och erhöll. Och de trogna äro i Kristus gömda och förborgade och "i honom *fullkomna*"*3 (Kol. 2:10), varför lagen ock ingenting kan söka hos dem, utan är fulleligen tillfredsställd.»

Men när nu sålunda synden är försonad och lagen tillfredsställd, då har den troende icke mer skäl att frukta Guds vrede, då är tvärt om hela den gudomliga kärleken och fadershuldheten över honom; då kan intet människoförstånd fatta eller tro den kärlek, varmed Gud omfattar och sköter ett sådant barn; ty Gud är egentligen i sitt väsende en oändlig kärlek — »Gud är kärlek» (1 Joh. 4:8).

Och denna kärlek är nu icke mer förhindrad genom synden och lagen. »Gud bevisar sin kärlek till oss däruti, att Kristus har dött för oss, medan vi ännu voro syndare (utan försonare); mycket mer skola vi då, sedan vi nu blivit rättfärdiggjorda i hans blod, genom honom varda frälsta ifrån vreden; ty om vi, medan vi voro fiender, blevo försonade med Gud genom hans Sons död, skola vi mycket mer, sedan vi blivit försonade, varda frälsta genom hans liv.»

Med andra ord: då Gud så älskade människan, då ingen försonare manade gott för henne och vi voro blott »syndare» och »ovänner», att han utgav sin ende Son för oss; huru mycket mer skall han icke nu älska människan, då hennes synd är borttagen och hans egen Sons blod talar för henne, och hon nu genom tron håller sig till honom! Skriften säger, att vi äro då »en kropp och en ande med honom»; men »ingen har någonsin hatat sitt kött, utan han närer och omhuldar det, såsom ock herren församlingen». Märk hemligheten: den frälsta och troende människan är Guds eget verk; själv har han skapat henne, själv har han återlöst henne, själv har han omvänt och helgat henne; och var och en plägar älska sitt eget verk.

Det är vår stora dårskap, att vi se på oss själva och vår egen förtjänst; såge Gud därpå, så bleve intet kött frälst. Så sant icke Gud kan ljuga, så ser han aldrig på människans egen förtjänst, när hon hyllar Sonen och tror på honom; Gud ser henne blott i honom – och då är hon övermåttan tack och dyr för hans ögon. Så vittnar skriften: »Han har benådat oss i den älskade» (Ef. 1:6). Så säger Gud själv: »Emedan du är dyrbar i mina ögon och högt värderad, och emedan jag har älskat dig» m. m. Till vem talar Herren så? Till någon så from och helig, som förtjänste hans kärlek?

Herren tillägger: »Men icke har du åkallat mig, o Jakob, så att du har bemödat dig om mig, o Israel! Ej frambar du åt mig dina brännoffers lamm och ej hedrade du mig med dina slaktoffer; men du tröttade mig med dina synder, plågade mig med dina missgärningar. Jag, jag vill utplåna dina överträdelser för min egen skull och vill icke komma i håg dina synder» (Jes. 43:4,22-25).

Och när vi sålunda äro befriade från all synd, lagens domar och Guds vrede och äro under Guds oändliga kärlek, äro vi då icke redan frälsta och saliga? Så vittnar skriften: »Han frälste oss» (Tit. 3:5), »vi äro nu Guds barn» (1 Joh. 3:2), vi äro redan Guds vänner och himmelens arvingar (Joh. 15:15; kap. 17:24); heter icke allt detta att vara frälst och salig?

Pretorius säger: »Hör, vad jag vill fråga dig: är jag ännu icke salig, utan skall med de otrogna vänta min salighet först i min sista stund, vad är då Kristus? Vad äro då alla Guds försäkringar? Vad är då mitt dop och min pånyttfödelse? Vad äro då min tro på Kristus? Varför har han givit mig sin helige Ande? Varför giver han mig sin lekamen och sitt blod? Varför tackar jag honom? Varför är jag glad? Varför kallar jag Gud min Fader? Alla dessa stycken säga, att jag är redan salig, ehuru ännu icke hemma, icke i åtnjutandet. Men det är dock lika visst, som om jag redan vore i himmelen.»

Och den som sålunda redan är Guds barn och vän och redan i tiden frisagd från alla lagens domar, han skall också i den yttersta domen vara fri från alla sina synder. Då Herren säger, att han »kastat våra synder i havets djup», att han skall »aldrig mer ihågkomma dem», då kunna vi vara trygga därpå, att de icke skola framdragas på den sista dagen. Såsom ock Herren Kristus giver tillkänna i sin beskrivning på den yttersta domen, Matt. 25:31-46, där vi höra Konungen uppräknat en hel mängd goda gärningar, som de välsignade högrahandsbarnen gjort, men icke en enda av deras synder.

Huru kommer det till? Hava dessa aldrig haft någon synd? Märk då här en gång, att Herren Gud har allvar och mening med sina ord om syndernas förlåtelse – att det är något allvar och sanning i hans ord: »Deras synder vill jag icke mer ihågkomma.» Kristus bedyrar! »Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som hör mitt tal och tror honom, som har sänt mig, han har evigt liv och kommer icke i dom, utan har övergått från döden till livet.»

Och glöm nu icke, att allt vad vi här betraktat icke är något löst ord, utan den evige, oföränderlige Gudens heliga förbund. Det är icke nog därmed, att Gud givit oss ett ord om nåd – vilket dock borde gälla mer än himmel och jord, efter det ju är »omöjligt, att Gud skulle ljuga» – utan han har ändå, till yttermera visshet, gjort det till ett förbund och testamente – och detta är stadfäst och beseglat med hans majestätiska ed. »Därför», säger aposteln, »då Gud ville fullständigare visa löftets arvingar oföränderligheten av sitt beslut, trädde han med en ed emellan, på det att vi, som hava flytt undan, skulle genom två oföränderliga ting, i vilka det är omöjligt att Gud skulle hava ljugit, hava en stark uppmuntran att hålla oss vid det förelagda hoppet» (Ebr. 6:17-18).

Och Herren Gud talar ofta om detta sitt förbund, kallar det ett »fridsförbund» (Hes. 34:25; 37:26), och säger uttryckligt, att det skulle vara ett »evigt förbund» (kap. 37:26; Jes. 55:3), och tillägger ändå ytterligare därom, att det skulle vara så orubbligt som det förbund, han gjorde med Noah, att en syndafloed icke mer skulle gå över jorden; »så svär jag ock, att jag icke mer skall vredgas på dig» (Jes. 54:9).

Att Gud håller det förra förbundet, att icke åter en gång dränka jorden med vatten, det tro vi ganska visst; men att han aldrig skall tillräkna oss troende våra synder, det tro vi icke lika visst och fast. Men Herren Gud försäkrar åter och säger: »Bergen skola vika och högarna falla; men min nåd skall icke vika ifrån dig, och min frids förbund skall icke förfalla» (v. 10).

O, vi borde likväl låta sådana gudomliga försäkringar gå oss till hjärtat, låta den store, gode Guden vara en sannfärdig Gud och med hjärtlig trygghet vila på hans förbund. Vi hava stora skäl därtill, ja, så

stora skäl till frid och trygghet för Guds vrede, som någonsin de saliga änglarna i himmelen, och »i himmelen har ingen ängel någon bävan för Gud», har en gammal lärare yttrat. »Ja», säger du, »änglarna äro syndfria.»

Visserligen; men Guds eviga förbund med sin Son måste vara lika fast grund för trygghet, som en ängels renhet. Kristus är mer än alla änglar. Så sant Gud icke ljuger i allt sitt evangelium om sin Sons utgivande för oss och den eviga nåden på hans förtjänst, så skall Gud icke tillräkna den troende någon enda synd till fördömelse. Eller skulle Gud tillintetgöra vad han i årtusenden så mångfaldigt förkunnat och heligt försäkrat? Skulle Gud förkasta sin egen lösepenning, sin älsklige Son? Då ville ock jag bliva förkastad. Skulle Gud bryta sin egen ed? Gud bevare oss för hädelse!

Tänk, när den helige Ande gör sådana förhållanden levande i själen, vilken salig trygghet, vilken himmelsk sabbatsro och vila för ett uttröttat syndarehjärta! Det är därom profeten säger: »Rättfärdighetens frukt varder frid, och rättfärdighetens lön varder evig frid och trygghet. Och mitt folk får bo på fridens mark, i trygga boningar och i lugna hyddor» (Jes. 32:17-18). Det är därom aposteln säger: »I haven icke fått trälldomens ande åter till räddhåga, utan barnaskapets Ande, i vilken vi ropa: Abba, Fader.» Och detta är den samvetets frihet ifrån lagen, som väl icke är så fullkomlig, som den vi i verkligheten och i Guds hjärta äga – ty vår tro är ofullkomlig; men vår frihet från syndens tillräknande i Guds hjärta är alldeles fullkomlig – dock är även vårt samvetes frihet en viktig sak, som bör med all omsorg vårdas; ty det är denna frihet eller barnaförtröstan, som är själva livet och hjärtat i den nya människan, samt livet och kraften i all helgelse, såsom vi förut visat.

Och dessutom är denna trons frid det högsta lov, vi kunna hembära Gud, för all hans nåd, den högsta och behagligaste ära, vi kunna bevisa honom. Måtte därför alla kristna väl lägga på hjärtat den slutförmaning, aposteln giver galaterna, då han hade förklarat för dem vår frihet ifrån lagen – och med vilken förmaning även vi nu vilja sluta detta. Den lyder sålunda:

»Till frihet har Kristus frigjort oss; stå därför fast och låten eder icke på nytt fångas under trälldomsok» (Gal. 5:1).

Många även uppriktiga kristna äro ännu så okunniga om det andliga livets egentliga väsende, att de anse denna förmaning icke äga mycken vikt, förstå icke, att den är för liv och salighet angelägen, utan mena, att den gode aposteln härmed blott uppenbarar en synnerlig ömhet om galaternas frid och välbefinnande. Ty så bedömes ofta en evangeliiförkunnare ännu i dag. De förstå icke, att det är någon fara för deras andliga liv, om samvetet blir neddraget och fångat under lagens trälldomsok. Måtte Gud få väcka alla sådana ur deras villfarelse!

Aposteln har ett annat förstånd om saken. Han gör denna förmaning så övermåttan viktig, att han säger, att om du blott förlorar samvetets frihet och blir fångad under lagen, så att du börjar i egna gärningar söka din rättfärdighet, eller vänta liv och helgelse av lagen (Gal. 3:2,5), så har du »förkastat Guds nåd» (2:21), så »lyktar du i köttet» (Gal. 3:3), så är du »under förbannelsen» (v. 10), så är du, en tjänstekvinnans son», som efter all din tjänst skall »utdrivas» (4:30); så är du »skild från Kristus och är fallen ifrån nåden» (5:4).

Och han säger att denna punkt är så grannlaga och ömtålig, att om du med uppsåt och mening blott inblandar något litet av egna gärningars nödvändighet till salighet och icke låter Kristus vara ensam därtill nog, så är tron skämd, »degen syrad»; ty det är därom han brukar det ordet: *Litet surdeg syrar hela degen* (v. 9).

När nu hela vår natur så starkt lutar åt självrättfärdighet, självbetydenhet i andliga ting, genom den självförgudning, varmed ormen i syndafallet uppfyllde människan, så att ingenting är så galet för förnuftet och dödande för hjärtat, som det att vi skola vara alldeles till intet gott dugliga, utan såsom helt förtappade hava allt av nåd och gåva, genom Kristus; så borde var och en förstå, att faran för att bliva fångad under lagen icke är så ringa, som de okunniga mena. Härtill kommer, för det andra, att vår fiende djävulen väl vet, att, med allt vad han eljest kan göra oss, han dock intet väsentligt vunnit, så länge vi ännu förbliva i tron, i fristaden Kristus; att först då blir det döden, när han lyckats föra oss ifrån Kristi kärlek till eget arbete, under lagträlldom och otro, så att livet i Guds Son upphör. Ja, då blir det döden, om vi ock behölle det skönaste leverne.

Därför kan man med sanning säga, att allt vad djävulen åsyftar med alla sina anfall och frestelser, med allt sitt avgrundsnit, sin list och makt, går ytterst därpå ut, att han må föra oss ifrån det goda barnaförhållandet med Gud, ifrån »den frihet, till vilken Kristus har frigjort oss», och bringa oss under

träldom och otro. Icke utan skäl brukar aposteln det ordet »fångas» – det är en jägare, som vill »fånga» oss! – och bliva vi blott fångade under lagens träldomsok, då äro vi ock genast trälar under det inre syndaväsendet, ja under djävulen och döden.

Till denna träldom kan djävulen bringa mindre övade kristna på ett mycket enkelt sätt, nämligen blott med att påpeka, att de ännu äro syndare och att Gud hatar och fördömer synden. Här har han tvenne sanningar, med vilka han förvänder oss ifrån den rätta sanningen. Fastän vi ock äro sannfärdigt födda på nytt och hava en helig och villig ande, varigenom vi bliva nya människor, är dock köttet, det gamla hjärtat, uppfyllt med allt det syndafördärv, som Adams fall medförde och vilket rör sig i oändliga riktningar, i tankar, känslor, begär, ord och gärningar, i tröghet till det goda, kallsinnighet mot Gud och nästan, olust till ordet och bönen, syndiga sinnesrörelser och mer dylikt. Då står Guds ord och fördömer allt detta, och jag kan likväl icke göra mig fri därifrån; huru skall jag då kunna tro, att jag är i en beständig nåd och vänskap hos Gud?

– Särdeles svår blir frestelsen till misströstan och otro, när djävulen förehåller mig *Guds egna ord*, som tyckas fördöma mig. Först innehåller hela bibeln en stor mängd förskräckliga hotelser över säkra, ogudaktiga skrymtare. Då världen är full med sådana, måste ju Guds ord innehålla mycket för dem. Men en andligen fattig själ, som tuktas av Anden, känner ju allt ont hos sig och säger: »Ja, jag är just säker, jag är ogudaktig, skrymtaktig o. s. v. – ty allt sådant ligger ju i det gamla hjärtat. Detta använder då djävulen att därmed mörda och nedgöra min arma tro.

Vidare, då varje kristen måste vörda lagens bud, såsom oföränderliga rättesnören, och han ändå ideligen blir straffad av samma bud, huru skall han då likväl kunna tro, att han står i en beständig nåd och vänskap hos Gud? Vi skulle ju icke blott veta, utan fullgöra Guds vilja; men med allt vad nåden verkat i mig, kan jag dock icke finna, att jag *fullgör* Guds bud; då kommer genast lagens dom över samvetet. O, vilken nåd och visdom här då fordras, nej, vilket Guds under, vilken Guds mäktiga hjälp, om man här skall kunna bliva fast i tron på Guds nåd!

Här skall det då bliva väl nödigt att djupt och grundligt betrakta, vad Guds *nådeförbund* innebär, nämligen att alla dessa domar och hotelser endast skola drabba *dem*, som äro *utan Kristus* – eller ock endast drabba på själva *synden* och den *utvärtes människan*, – men alls icke röra *nådeståndet*, så länge jag är under Kristus; att Gud väl vill med sin lag straffa och rätta vad orätt är i mitt leverne, ja, även med yttre straff och plågor förfölja och döda mina synder, men att jag på samma gång är uti en evig nåd; att han endast vredgas på min fiende, synden, vilken jag även efter anden hatar, men att han icke vredgas på *mig*, som är i Kristus fullkomligt fri all vrede, alla lagens domar och hotelser, har en beständig förlåtelse och är redan inskriven i himmelen, såsom hans barn och arvinge.

Såsom Kristus så tydligt visade, då han bestraffade sina lärjungars träta, om vilken av dem som vore störst – en så vederstygglig synd – men i samma stund, såsom om ingenting hade hänt, talar om deras äreplatser i himmelen (Luk. 22:24-30). Så säger ock Johannes: »Mina barn, detta skriver jag till eder, på det att I *icke mån synda*; och *om någon syndar, så hava vi en försvarare hos Fadern*» etc.

Det var blott *det*, han ville, att de icke skulle *synda*; men om så illa skedde, skulle de ock veta, att de hade en försvarare i himmelen – denna tröst skulle de icke låta beröva sig. Huru nödigt är det icke att *djupt och grundligt betänka denna åtskillnad*; låta lagens bud och hotelser drabba blott på *synden*, men icke på *barnaförtröstan*, utan behålla sin visshet om den eviga nåden genom Kristus! Detta är den rätta friheten ifrån lagen.

Härom har den fromme Spener med mycken eftertanke och varsamhet talat sålunda: »De trogna äro på detta sätt fria ifrån lagen, att de hava en *fullkomlig och beständig förlåtelse* för sina synder. Och om denna förlåtelse är i sanning att märka, att hon består i tveggehanda: först, att de synder, som människan före sin omvändelse, då hon icke stod i nåden, hade begått, eller de synder, varigenom hon till äventyrs en gång förlorat sitt nådestånd, bliva henne, om hon åter blir omvänd och kommer till Kristus, så fullkomligt förlättna, huru stora de än måtte vara, att på dem skall aldrig mer tänkt varda.

För det andra består förlåtelsen däruti, att så länge människan står i tron och alltså icke självviljande tjänar synden, allt hennes inneboende fördärv och hennes svaghetsynder, som ännu vidlåda henne,

och med vilka hon förgår sig, det vare nu genom underlåtenhet och ofullkomlig utövning av det goda, eller genom syndiga begär, tankar, ord och gärningar (vilka, om hon icke vore i Kristus, skulle vara fördömliga) – att alla dessa synder genom den gudomliga nåden icke bliva av Gud henne tillräknade, utan för Kristi skull så översedda, som hade hon alls icke begått dem.

Detta är grundtanken i Pauli ord: »Så är nu ingen fördömelse för dem, som äro i Kristus Jesus, de som icke vandra efter köttet, utan efter Anden.» Alltså hava de ännu köttet kvar, vilket i och för sig är underkastat lagens förbannelse; köttet retar dem även ännu till att vandra efter dess drift, uppväcker därför hos dem onda lustar och begär, vinner även stundom någon fördel över dem, så att ock verksynder därav kunna uppstå, vilka i sig själva förtjänte förbannelse; men emedan de ännu äro i Kristus Jesus, varifrån intet annat än fritt övade synder och otro kan skilja dem, så äro sådana synder för Kristi skull dem icke till fördömelse. Ty de själva äro icke under lagen.

– Det finnes här en makalös salighet, utan vilken vår övriga tröst skulle vara alltför svag. Ty om vi än för övrigt visste, att våra synder, även sådana stora synder, som nu mera äro förbi, voro oss förlåtna, då vi i sann bättring erkänt dem och sökt förlåtelse; så skulle vi likväl icke ett ögonblick göra annat än bedja om förlåtelse, emedan ingen stund förgår, varunder vi icke märka eller ock måste frukta, att vi i ett eller annat syndat eller åtminstone underlåtit något gott; varför alltid närvarande synder vore för handen.

Detta skulle då bibehålla oss i ständig ångest och modlöshet och aldrig tillåta oss att med någon fröjd vända vårt ansikte till Gud; vilket även skulle förhindra kraften till det goda. Men detta är vår härliga tröst, att vi så länge vi stå i tron (och alltså icke heller giva synden *den* frihet, hon söker), äro så *alldeles fria från lagen*, att densamma icke får fördöma oss för våra ännu vidlådande synder, utan Gud låter dem för Kristi skull vara så förgättna, som om de icke vore till.

Såsom förut är sagt, äro synderna alltid i sig själva fördömliga, men hos dem, som äro i Kristus, bliva de icke tillräknade. Detta upphäver icke, utan tvärt om förökar deras ödmjukhet och gudsfuktan och giver dem en härlig trosfrimodighet, som är grunden för all andlig kraft.

Här gäller nu endast att icke blott förstå och veta sådant, utan ock börja att allvarligen använda denna vår visdom, när de rätta drabbningarna pågå. Och här måste vi anmärka ett mycket fördärligt fel, som i synnerhet vidlåder vissa yngre och ostadiga kristna, nämligen att de icke allvarligt använda sin kunskap om Guds nådeförbund, när fienden genom lagen och samvetet bestormar dem, utan gå öppna för varje ingivelse och således äro beroende av tillfälliga intryck. Sådant heter icke att »gömma Herrens ord» och »göra hjärtat fast genom nåden».

Vi kunna därför icke nog beprisa den visdom, som talar i den predikan, där Luther lär, huru vi skola svara lagen och djävulen, när vi på orätt sätt angripas i samvetet (på 3 sönd. eft. Tref.). Han lär med många och kraftiga ord, huru nödigt det är att skilja mellan tvenne ting, nämligen samvetet och levernet, tron och vandeln.

När det gäller tron och samvetet, då skola vi ingen lag inrymma, så framt vi vilja bliva stående i friheten, utan låta det vara alldeles avgjort, att i oss är beständig synd, att det är förbi med vår rättfärdighet inför lagen; men att vi hava en helt annan rättfärdighet, med vilken vi skola bestå inför Gud, nämligen att Guds Son har varit under lagen »för oss», och även för oss blivit en förbannelse.

Däremot när det gäller levernet, skola vi med all undergivenhet emottaga alla lagens bestraffningar och rättelser och kunna då aldrig nog akta på dess bud. Uti tron och samvetet skola vi leva så fria, »som om aldrig någon lag varit given på jorden, varken ett eller tio bud»; men när det gäller levernet, skola vi vara såsom trälar, dock icke för lagens hots eller löftens skull, utan av innerlig lust och kärlek, av glad, hjärtlig tacksamhet för vår kostliga frihet från lagens domar.

»På detta sätt», säger Luther, »måste en kristen lära att regera sitt samvete inför Gud, så att han icke låter fånga det med någon lag, utan om man därmed vill anfäktas hans tro, han då värjer sig däremot och gör, såsom Kristus här gör; han gör sig i sin sak så orubblig, sällsam och underlig, att ingen Moses eller lagdrivare kan komma fort med honom, fastän han eljest är den allra ödmjukaste, mildaste och vänligaste man. Så böra ock vi göra. Men detta är en hög och svår konst, den ingen annan fullkomligt kan, än denne mästare. Ty djävulen har sitt spel uti vårt kött och blod, när han tager människan på

samvetet och tilltalar henne för vad hon har gjort eller icke gjort.»

Och i synnerhet om han först lyckats att föra henne i någon svårare synd och sedan kan ingiva henne, att hon därigenom är rent av fallen ifrån nåden och måste nu erfara något synnerligt i sitt hjärta, såsom tecken till ny benådning, men detta synnerliga icke låter känna sig, utan lagen nu, såsom vanligt, då samvetet blir bundet i otro, verkar blott en besynnerlig torrhet och dödhet i känslan; eller om en eljest uppenbart benådad kristen drages med en i något visst avseende mycket svår natur, som han aldrig helt undkommer, utan med allt sitt gråtande, bedjande och bruk av nådemedlen överrumplas han ännu av synden, som alltid »låder vid honom»; och djävulen ingiver honom, att detta är detsamma som syndens *herravälde*, eller som att »göra synd» – o, i dessa båda händelser kan den helvetesfienden på ett förfärligt sätt martera en människa, uppfylla hela själen dag och natt med ett brusande sorl av hotelser och Guds vrede och förbannelse, så att hon tror sig vara den ohyggligaste syndare på jorden.

Huru skall jag nu i sådana svåra omständigheter undgå att bliva fångad under lagen? Ja, nu gäller det att vara rustad med de rätta vapnen och kunna »stå djävulen emot, stadig i tron», och svara: »Om ock min synd vore ännu en gång svårare, så skall likväl icke min Herre Kristus kunna göras till syndare. Jag vill dock giva hans blod och hans sanning ära». Jag minns ännu den evige Faderns ord: »Om edra synder än vore blodröda, så skola de dock varda vita såsom snö; och om än de vore röda som purpur, skola de varda såsom ull» (Jes. 1). Om jag ock ännu länge icke får känna något synnerligt i mitt hjärta, vill jag ändå låta hans ord vara gudomlig sanning. Vik ifrån mig, du satan! Synden skall icke fördöma mig, så länge Kristus lever. Och vore synden, såsom du säger mig, mitt eget görande, så skulle jag icke länge gråta över henne (Rom. 7:20).

Och huru vill du, falske ande, på ett så förvänt sätt göra mig till helgon, att du talar därom, att jag syndat? Jag har ju aldrig menat, att jag vore syndfri. Det är ju längesedan förbi med min egen rättfärdighet inför lagen; så att i den frågan om min benådning gäller det ingenting, vad jag är eller gör eller gjort, utan här gäller endast, vad min Herre Kristus gjort åt mig samt ännu är och gör såsom min försvarare hos Fadern. Vi äro nu inne i brudkammaren, där endast brudgummen bör vara med bruden.

Lagen bultar ändå alltid på dörren och säger: Men du bör även själv vara from och helig och hålla Guds bud, om du vill bliva salig. Svar: Det är sant, att jag bör vara helig och hålla Guds bud; men blott för det tillägget: »om du vill bliva salig», så vill jag nu icke alls höra dig; blott därför, att mitt samvete är angripet av ett lagens villkor för saligheten, vill jag nu vara dig alldeles kvitt; ty i den frågan, om min salighet, gäller mitt leverne alls intet, emedan det ju redan är avgjort, att jag är förlorad inför lagen; men ock, att jag har en fullkomlig rättfärdighet i min dyre brudgums rika förtjänst. Han har för mig fullgjort allt vad du någonsin kan fordra. Jag varken får eller vill komma inför Gud med någon annan rättfärdighet.

Kom allenast i rätt stund med dina påminnelser, nämligen när det gäller mitt *leverne* — påminn mig t. ex. att vara barmhärtig, tålig, ödmjuk, kysk, förlåtande m. m., när min nästa behöver sådant av mig; men här, när det gäller mitt förhållande till Gud, då vill jag icke höra dig; ty då har jag en helt annan, en fullkomlig, ja gudomlig rättfärdighet, prisat vare min Herre Jesu namn!

På detta sätt kunde en kristen värja sig och bestå emot djävulens ingivelser och lagens hotelser, vare sig forna eller närvarande synder, så nämligen, att när lagen vill angripa *samvetet* och förneka mitt nådestånd, jag då dristigt slår bort honom och säger: jag vill gärna göra goda gärningar, när vi komma bland människor, som behöva det; men här, när mitt samvete skall stå inför Gud, vill jag icke veta därav; ty här gäller icke mitt leverne, utan endast min Herre Kristus.

– »Men om det är just däruti det fattas, att jag icke gör dessa goda gärningar ibland människor så, som jag bör?» Svar: Det är sannerligen illa och vore väl värt, att häruti skedde någon förbättring – genom ett vaksammare leverne finge ock ditt samvete mindre svåra anfall – men skall du frälsas, så är det ändå nödigt, att du med makt genomtränger det tjocka molnet av motsägelser och ännu låter Kristus gälla mer, än hela din arma varelse. Annars måste du evinnerligen förgås. Genom tron kan allting hjälpas; genom otron blir det blott död och fördömselse.

Mycket mer hade ännu bort sägas i detta dyrbara ämne,^{*4} men vi måste nu lämna det. Vi vilja endast tillägga, att denna höga nåd, friheten från lagen, alls icke är förkunnad för de hårda, förmättna och obrutna själar, vilka alltför väl kunna den konsten att tro och vara säkra, eller för dem, som med vacker evangelisk bekännelse vilja även hava all frihet för köttet och leva, som dem lyster. Nej, så

säger aposteln: »Varen såsom fria, men icke såsom haden I friheten till en täckmantel för ondskan; utan såsom Guds tjänare» (1 Petr. 2: 16).

Hos rätta kristna är väl köttet svagt, så att de ock kunna jämmerligen falla och förgå sig, men där är dock en gudfruktig ande, som gärna låter förmana sig och söker förbättring. De åter, som med talet om evangelisk frihet vilja försvara ett köttsligt och världslikställigt väsende, hava icke Herrens Ande.

Men aposteln Paulus förmanar även de trogna att icke låta det falska hjärtat förleda sig till att missbruka denna dyrbara frihet. Han säger: *I ären kallade till frihet, mina bröder; låten allenast icke friheten giva köttet tillfälle, utan genom kärleken tjäna den ena den andra.* O, måtte alla Guds barn i tid taga även denna förmaning till hjärtat! Det är en allmän sjukdom eller förvändhet i våra sinnen, att vi äro bundna, där vi skulle vara fria, nämligen *i samvetet; och alltför fria, där vi skulle vara bundna, nämligen till köttet.* Låtom oss vaka!

Då vi hava en evig frihet från lagens domar, älskom då innerligen lagens bud, så att vi med glad håg tjäna vår nästa i kärleken, med ord, gärningar och tålmod! Vaktom oss att bedröva Guds Ande med synder emot hans heliga bud! Vaka och bed och fly, när du ser frestelsen nalkas. Fly gärna och villigt, då Gud är dig evigt nådig och öppnar sin famn för dig. Men har du varit olycklig att falla, så vet, att du har en »försvarare hos Fadern». och du skall icke förgås, om du flyr till honom och söker upprättelse, nåd och tröst och nytt uppsåt att sedan allvarligare vaka. Se, sådan blir hela vår väg. Herren vare med oss på den vägen och bevare oss både på högra sidan och den vänstra!

*1 nya översättningen står: »hava korsfäst».

*2 Gamla översättningen: »och jag måste tvinga dem».

*3 Normalupplagan: »uppfyllda».

*4 Bogatzky har över detta ämne skrivit en stor bok, som även utgivits på svenska och innehåller 734 sidor.

- C-O Rosenius

© [www.pietisten](http://www.pietisten.com)

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från pietisten.com.